

álát, de Keresztély király még kevésbé. Bizonyos, hogy senki sem kereste az ifjut oly buzgalommal, mint a király. Még jutalmat, s pedig igazán gazdag jutalmat is tűzött ki annak számára, a ki a régi svéd királyok amaz egyik utolsó ivadékát élve vagy halva kezébe adja. Az ország minden részébe, a világ minden tájéka felé katonaság küldetett, hogy Erichson Gusztávot kézre kerítsék. Keresztély király senkitől sem félt már a földön, csupán csak ettől az ifjutól.

Az pedig már ekkor nem volt a földön, hanem kétszáz ölnyi mélyen lenn a föld alatt.

(Folyt. követe)

Az erdélyi reform. püspökök lakának romjai Nagy-Enyeden.

Legvidámabb kedélyállapotában is csak a romokra kell tekintenie az erdélyi magyar embernek, hogy komorabb hangulatra tegyen szert. Mint a hajdanok némely népeinél a lakomások elé helyezett halálzó, vagy a zárdaszűz czellájában a koponya: olyan *memento-féle* emlékjel az erdélyi ref. püspökök hajdani lakásának romja Nagy-Enyeden.

N.-Enyeden már nem sok rom-épület van a múlt évtizedből, a még lát-hatók közül ez egyike a legkiválóbbaknak. A múlt század derekán épült, földszint az utcára, emeletesen a kerti és udvari oldal felé.

Azóta az erdélyi ref. püspökök e házban laktak mindig. Erdélyben, el-lenkezőleg a magyarországi, mindkét felekezeti szokással, a r. püspökök nem rendes lelkészek is egyszersmind s így nincesnek egyházhoz kötve. A köz-fő-jegyzőből, következés útján, lett püspök, előbbi tanári vagy lelkési állását letette s Enyedre költözött, hol a Bethlen-féle kollégiumtól e lakást, az enyedi egyháztól egy papi fizetést nyert, a kollégium és az enyedi egyház első papja címén; egyéb javadalma leg-főképp a boros-bocárdi szép szőlőhegyen egynéhány száz akó bortermő szőlő-részből állott.

Az egyszerű, de ódon diszű püspöki lak is, 1849. január 8-ka éjjelén lón az oláhok dúlásának áldozatává s rommá. Fölgyújtván a bős tömeg által, fedele s melléképületei leégtek, különben is öreg falai roskadozásnak indultak már.

Még ott látni az elég diszes kölépcsőzetet; felismerhetők a szobák elválasztó falai, a szobák egykori padlata minden tavasszal kivirít s minden őszszel száraz avart hagy hátra.

Az utolsó ref. püspök, ki benne lakott, *Antal János* vala, a ki 1852-ben halt meg. Most a ref. püspök állandó székhelye Kolozsvár, a hol az erdélyi ref. egyházi főtanács rendes üléseit tartja, melynek a püspök egyik elnöke.

P. Sz. K.

Vastemplomok.

(A dünaburgi vastemplom rajzával.)

Régente fatemplomokat építettek ősünk, s a kötemplomokon keresztül már odáig jutott a mai nemzedék iparú szelleme, hogy csupa vasból kezdjék építeni az Isten házait.

A mai századnak általában egyik legfőbb jellemvonása az, hogy rendkívül sok vasat pusztít, s hogy ezen nyers anyagból nyert eszközei, gépei stb. által roppant változásokat idézett elő az élet majd minden viszonyában. Valóban méltán nevezhetni a mai időköt „vas-korszak“-nak. Külföldön, a hol a vas felhasználása oly óriási arányokban emelkedik, már gyakran panaszok is lehet halani azon aránytalanság miatt, mely a vas pusztítása és termelése között van. Feltűnő körülménynek tartják, hogy minden pillanatban lehet hallani új készételeket, olajforrások, sőt aranybányák fölfedezéséről; de igen ritkán olvashatunk valamit új vasbányák s vasérczek találásáról.

Mi itt Magyarországon, a hol még oly óriási, felhasználatlan vastelepek vannak s a hol vasiparosaink még mindig nem találnak kellő piacot vasterményünk s gyártmányaink számára, talán még mosolyoghatnánk is az angolok amaz aggodalmi felett, s ohajvva várjuk az időt, hogy végre a roppant gazdag magyarországi vasbányák és teljes pangásban álló vasgyárak számára is jobb idők virradjanak.

Ezzel a külföldi vasiparnak egy oly ágáról kívánunk említést tenni, melyet egészen újnak nevezhetünk, s mely, úgy látszik, előbb utóbb új változásokat fog előidézeni mind magán, mind közéletünkben. Ezen új iparág pedig azon mindinkább lábra kapó szokásban nyilatkozik, hogy az

Különösen kedvező körülményként említik, hogy e kizárólag csupa vasból álló hajlékot igen jól lehet fűteni, mi onnan is kitűnik, hogy mérsékelt fűtés mellett is 9 foknyi melet hoztak elő e templomban az alatt, míg künn a szabadban 14 foknyi hideg gyötörte az embereket. S Oroszországban e körülmény is sokat nyom a latban. Az iránt még nincsenek tisztában a szakértők, hogy vajjon nagyobb terjedelmű épületeknél is hasonló kedvező eredményeket lehetne elérni a vas-építkezéssel; de annyi bizonyos, hogy szűkebb határok között, kisebbszéri építkezéseknél az efféle új vasiparral teljesen célt lehet érni.

Képünk ezen első csinos vastemplom rajzát mutatja, s talán majd nálunk is egy kis gondolkodásra szolgáltat alkalmat.

A régi hadi építészet Magyarországon.

Dr. Henszlmann Imrétől.

I. Bevezetésül.

A közelebb lefolyt évtizedben Magyarország középkori egyházi építészetének ismeretében meglehetősen előre haladtunk. Fennmaradt templomaink lerajzolása, fölvétele, s összehasonlítása egymással a külföldi templomokkal; a stíljellegeknek korok szerinti osztályozása s az irrott okmányok adataival való meg-egyezése oda-vezetett, hogy a chronológiában biztos alapon haladtunk. A bécsi és saját „Régészeti közleményeink“-ben, a bécsi képzőművészeti akadémia építészeti osztályának közléseiben s néhány külön megjelent monographiában már is oly tárgyat bírnak, mely fennmaradt nevezetesebb templomaink részét magában foglalja; s alig remélhetni többé, hogy az eddig ismert egyházi emlékekhez (ha csak ásatások útján nem) még nagyobb jelentőségűek fölfedezése járulhasson. Miből az következik, hogy e tekintetben a gyűjtést a részletezés és az egyházi építészet történeti teljeségének itészetű feldolgozása fogja nem sokára követni.

Egészen másképp áll a dolog középkori polgári építészetünk tekintetében. E korból a közönséges lakóház csak ritka példányban maradt ránk, s eddigelő ezen néhány példány ismeretése is csekély megjegyzésekből állott. Ugyanezt mondhatjuk a középkori középületekről, s a városok és helységek ókori általános elrendezéséről is.

A hadi építéssel is csaknem egy vagyunk, mint a polgárral. Van ugyan különféle könyvekben elszórvva, régi várainkra vonatkozó, sok mindenféle történeti adatunk; de alig van oly monographiánk, mely a várakkal, régészeti és hadi építészeti szempontból, tüzetesebben foglalkoznék. A régi városladékokat eddig többnyire csak mint a népmonda, festészet, vagy az egyetemes hazai történet tárgyat úgy tekintették; de nem ügyeltek külön czéljaikra, nem fogták fel a hadi erődítés oldalát; nem közlötték mérnökileg felvett alaprajzaikat, hogy meg lehessen ítélni, mennyire voltak védelemképesek; végre nem volt semmi tekintet az építészeti anyagra és használatmódjára, hogy következtetést vonhassunk a várak eredeti korára, a mi felette szükséges volna, mert a történeti adatok még kevésbé biztossak, mint az egyházi építészetben s mert a hagyomány és népmonda még az okiratos adatokba is belopózkodott

Az azonban nemcsak honunk középkori hadi építészetében nem vagyunk elég járások, hanem még azon római erődítések ismeretét sem mondhatjuk teljesnek, melyek a hajdani Pannoniában és Daciában előfordulnak; nem ismerjük még azok befolyását a későbbi erődítési gyakorlatra Magyarországon. Nálunk az efféle római maradványok vizsgálata századunk első évtizedeiben nagyobb részt megszűnt, s csak legújabb fordítanak rá ismét figyelmet Torma, Aekner és Römer régiség-buvaraink, hogy kitöltsék ama hézagot, melyet a tudomány ezen ágának elhanyagolása mintegy 30 év óta irodalmunkban hagyott.

A magyar Akademiának a régészetre fordított eddigi pénzsegélye még az egyházi építészet tisztába hozatalára sem elegendő; azonban e tekintetben mégis könnyebben érhetünk célt, miután a templomok szűkebb tére szorítkoznak s még a szerzetesek kolostor-építményei is kisebb helyen voltak összpontosítva, és általában itt többnyire hátrózkodással találkozunk, a kutatás, felmérés és rajzolás is meg van könnyítve. Ellenben a hadi építkezések rendszeren nagyobb tért foglalnak el s ennek külön természetee szerint minden egyes esetben változik az építészeti tárgy egyéni jellege is; a mi nemcsak megnehezíti, hanem költségesebbé is teszi a kutatási munkálatokat. Hozzájárul, hogy nemcsak építészeti, régészeti és diplomatikai, hanem mérnöki eljárás is szükséges, a mi annál bonyolultabbá válik, minthogy ezen emlékek hasonlíthatatlanul rongáltabb állapotban jutottak reánk, mint az egyházi építmények, melyeknek nagy része mai napig megtartotta eredeti rendeltetését.

Továbbá az egyházi architektúra történetét illető több becses előmunkálatokkal bírunk, minők: *Fuxhoffner-Czindár*, *Monasterologia*, *ja*, a *Paulinusok*, *Fragmen panis Corvi*, *ja*, több püspökség fejedeinek története, chronologiaja stb. Ellenben a hadi építészetünk tekintetében a források még nincsenek kellőleg kitisztázva s némi általános áttekintést nyújtó gyűjteményes munka e tárgyban még eddig épületen sem jelent meg. Végre a középkor hadi építészetének tana a régészeti tudományának egyik legújabb ága is, s a külföld sem mivelte ki azt még úgy, mint a templomokat s egyházi épületeket vizsgáló idősebb testvérét.

De ha a magyar Akademia nem bírja fedezni a nagyobb költséget, azon kérdés támad, vajjon arisztokratiánk nem áll-e különös érdekében e tudomány elősegítése? Nem áll-e érdekében, hogy régi váraink pontos megismeretése által családjaik hajdani fényéről biztos tanúságot nyerjenek?

E tekintetben a nagyhirű angol regényíró és tudós, Scott Walter roppant sokat tett az angol arisztokrata dícsőítésére, midőn ennek középkori hatalmát és izlését a régi angol hadi építészet és várakok élénk leírásaiban az utókor előtt feltűntette. Azonban Scott leírásai nem csupán a képzelet szüleményei, hanem a tárgy mély tanulmányozásából származtak, mit többi között az alapos

francia történetíró, Thierry Ágoston is nyilvánosan elismert és bizonyított. Nálunk még nem régebben még olyan ember is akadt, a ki azt állította komolyan, hogy a költőnek tanulni nem kell, különben elveszti eredetiségét (!). S poétánk irtak is azután olyan regényeket, melyekben valódi monstruosus várak szerepelnek, hol a védő az erődöt nem védheti, a támadó nem támadhatja, és mindezek dacára végre mégis megtörténik „retentetes elszántsággal“ vagy a hősiesség megvédés vagy elfoglalás.

Hogy Scott Walter Angliában alapos tanulmányokat tehessen, arra nézve szükség volt, hogy az általa leirt kornak már előtte meg lett legyen írva története, nevezetesen hogy meglegyenek a középkor várainak leírásai. Ezeket azonban az angol arisztokrata már a múlt században kezdte készíttetni s kiadni. Ha ilyesmi nálunk is megtör-

biztos áttekintést tudományuk nagy terjedelmű között soraimat s hogy épen az ön lapját s nem más választottam erre, az, hogy a „Vasárnapi Ujság“, mely különben is egyike legterjedtebb és olvasottabb hírlapjainknak, mindannyi közt legtöbb figyelmet fordít a külföldön élő magyarokra, azoknak egyesületeire s ezek működésére. A „Vasárnapi Ujság“ társai közt leginkább betölti egy „néplap“ kívánalmát s mint ilyen, legnépszerűbbnek mondható; bizonyítja ezt előfizetőinek száma kívül régi fennállása s az a körülmény, hogy jó es rosz időkben egyaránt megtartá nemcsak lételetét, hanem változatlan typusát, irányát és... szerkesztőjét. Egyéltünk is e lapot járátja s így illő, hogy munkálkodásáról ennek hasábjain adjon számot.

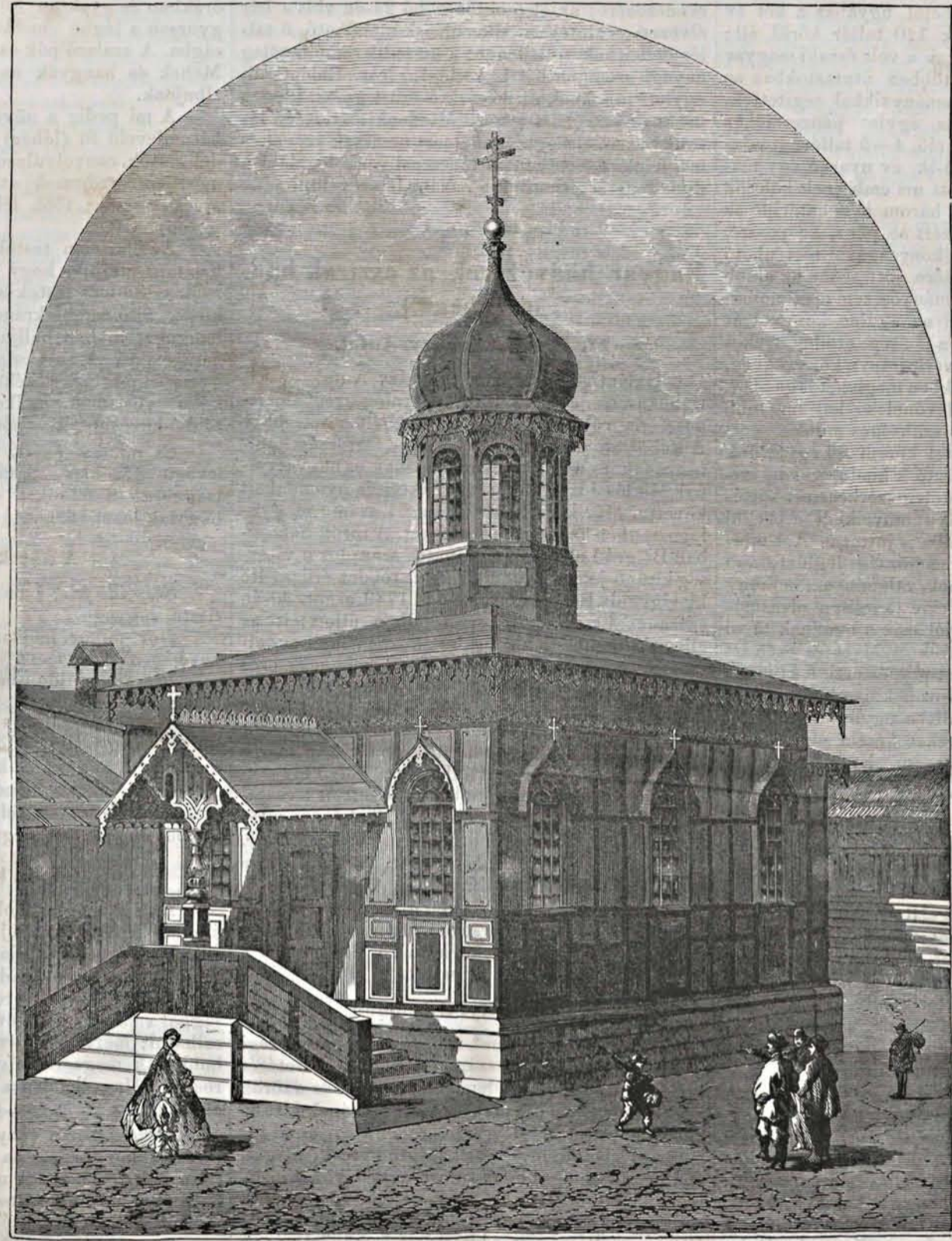
A berlini magyar egyletről.

Berlin, jan. 9.

Az ok, hogy épen becses lapjában teszem közzé soraimat s hogy épen az ön lapját s nem más választottam erre, az, hogy a „Vasárnapi Ujság“, mely különben is egyike legterjedtebb és olvasottabb hírlapjainknak, mindannyi közt legtöbb figyelmet fordít a külföldön élő magyarokra, azoknak egyesületeire s ezek működésére. A „Vasárnapi Ujság“ társai közt leginkább betölti egy „néplap“ kívánalmát s mint ilyen, legnépszerűbbnek mondható; bizonyítja ezt előfizetőinek száma kívül régi fennállása s az a körülmény, hogy jó es rosz időkben egyaránt megtartá nemcsak lételetét, hanem változatlan typusát, irányát és... szerkesztőjét. Egyéltünk is e lapot járátja s így illő, hogy munkálkodásáról ennek hasábjain adjon számot.

Hosszadalmas volna, ha bővebben bele-ereszkedném egy-letünk alakulásának, fejlődésének és viszony-társágainak leírásába. Igen alaposan és körül-ményesen kidolgozta ezt Szakács Mózes ur. „A berlini magyar egylet tizen-nyolcz esztendő óta... czímű munkájában (Pest, 1866) s az egy-let multja iránt különös érdeklél viseltető hazánkfiat és munkára utalom, s itt csak annyit jegyzek meg, hogy az egylet, mely szeren-csésen túlélt az 1849. után beállott valóban egyiptomi hét sovány esztendő tüzbombáját, az 1856. év óta csendesen bír, de biztosan halad utján s ha csak valami különös baleset nem éri, nem félhető, hogy újra ki legyen téve azon veszélyek-nek, melyek a még fiatal egyletet szinte kora halálra juttatták s melyektől csak a jobbakkal fáradszatlan tevékenysége s a meghasonlott erőnek ujra egyesítése voltak képesek megmenteni; mert valóban úgy lát-szik, hogy a magyarnak

ös átkát, a pártoskodási eszellemet még távol hazánktól sem tudtuk levetkezni, mely egy ízben az egylet ügyviteli nyelvének s mikénti gazdálkodásának kérdésénél oly fenyegető mérveket vett fel, hogy már-már végpusztulással és feloszlással fenyegette egyletünket az 50-es évek elején, s valóban, ha mindenek felett a honfőzés és egyetértés szelleme nem langi át ezen oly heterogén elemekből álló egyletet, s ha nem nyilvánul ez kivált a magát méltán miveltebbeknek tartók részéről előzőkeny engedékenységekben, vajmi könnyen abba az igen sajnálatraméltó helyzetbe jöhet egyletünk, mint a mult iskolai évben, midőn a polgárök iparosok és a tanulóknak szövetségéből eredt viszálykodása, ez utóbbiaknak az egyletből kiléptével végzódott, mi annyival károsabb, mert ezáltal az egylet gyűléseiből épen az az elem hiányzik, melynek miveltségi tulsúlyánál fogva a vezérsze-

Uj vastemplom Dünaburgban. — (Fénykép után.)

repet vinni s az egésznek szellemére és irányára hatni lenne hivatása, sőt kötelessége. Hosszabb idők után ép e sorok írója volt az első, ki a tanulók közül egyetletit tag lett s példáját követték az egyetemen és miégyetemen tanuló magyarok mind, úgy hogy most újra vállaltva s a legjobb egyetértéssel folytatjuk működésünket, s reménylünk, hogy e szép viszonyt nem fogja semmi se megzavarni, semmi sem lesz képes ugyanazon hazai fiainak egyesületébe a vizsgálkodás konkoltyát hinteni. Ily reményben és szándékkal kezdjük meg az 1867-ik polg. esztendő, s egyletünk fenállásának 21-ik évét.

A mult év az előbbiekhöz képest, ha nem is mutat fel szembetűnő haladást, de semmi tekintetben sem áll hátrább azoknál, így pl. az egyletnek 1865-ben 96 tagja volt s 1866-ra 43 ment át, a mult évben a fenneltett vizsgálkodás miatt ugyan kevesebb azaz 89 tag, de az időre 53 jött át, a pénztár állása körülbelül ugyanaz a két év végén, a pénztármaradék 140 tallér körül áll; ehez szép összeggel járultak a volt északi magyar legio tisztjei, kik közül többen átutaztak az egyletet felkeresték s adományokkal segítették, míg másfelől nehány az egylet pénzerejéhez aránytalan kiadás is jön elő, 4—5 tallérnyi adakozások s jelesen az 1865-ik év nyarán egy magtát volt honvédnak kiadott úri embernek kölcsön ment 15 porosz tallér, a három heti határidő az óta többször lejárt, de azért se pénz, se postzó. Epen ezen, az egylet jótékonyágával történhető visszaélések megszüntetésére jött szóba az alább említett javaslat az adományösszeg maximumának megállítása. A mi az egylet könyvtárát illeti, bár kiesiben, de ez is szép eredményeket mutathat fel s kivált népszerű irányu könyvekben, regényekben s elbeszélésekben meglehető gazdag, de természetesen a meglévőnél sokkal nagyobb számu a hiányzó és mégis szükséges munka.

Erre nézve tisztelettel kérem fel egyletünk nevében a tisztelt szerkesztő s kiadó urakat, s tisztelgőleg kiadott s illetőleg szerkesztett s jelen fentebb említett irányu műveikből a berlini magyar egylet könyvtárába is juttatni. Azt mindenké tudja, hogy a nyelv megőrzése legbiztosabb palladiuma a nemzetiségnek, valamint azt is, hogy mily hatást gyakorolnak erre jó irányu olvasmányok; de azt, hogy mily jól esik a honfinak távol hazájától, nemzetétől ennek nyelvével és ezen irt műveket találni, csak az tudja és érzi, a ki maga tapasztalta. A szives adakozóknak és adományának neve hálisan lesz megemlítve egyletünk emlékkönyvében. A küldemények kérem nevére és szállásomra (Charlottenstrasse, Nr. 27. erster Stock) gyezmenni.

A f. hó 6-ikán tartá egyletünk alapszabályai értelmében első fő, azaz tisztújító gyűlését, melynek eredménye a következő: Elnökké választott: Timkó György helyb. polgár, ki közmegelegedésre már 3-ik évben viseli e hivatalt; alelnök: Roth Lajos, magyar jegyző; Takács Lajos, német jegyző; Fritz Ferencz, első könyvtárnok; Fleischl Mór, második könyvtárnok; Hellenberg Béla, választmányi tagok: a polgárok közül: Úrgász Keresztély, Huth János, Figula Károly, Rimánóczy Gyula, segéd, Kaszner Ignác, a tanulók közül: Király Ferencz, Punczmann Gyula, Hausmann Alajos.

A bizottmány megalakulta után határozott bukaresti lélkész t. Kosz Ferencz urnak tiszteletbeli taggá kinevezését s az erről szóló okmány egy levél kíséretében el is küldött rendeltetésére helyére, melyben a többi közt ezt irtuk: „A mily bizonyos az, hogy valamint a jó tett, a nemes ügyekévé, közügyérti áldozatkészség és fáradohatlan tevékenység már magában s kivált ha megfelelő eredményeket mutathat fel, ezekben találja fel legeszebb jutalmát, oly bizonyos az is, hogy a rokon irányu törekvésnek, egy célra töre érőknek egymást működésükben segiteni s a kölcsönös hatás által erősíteni természeti szükség; ily viszonyban kell állani ugyanazon haza szót-szavára élő fiainak egymáshoz, így kell a külföldi magyarnak egymást erkölcsileg és anyagilag támogatni.

„Ez tendenciája a berlini magyar egyletnek is s ennek ad kifejezést, midőn a bukaresti magyar testvéreknak üdvözlését, a nagy érdemű tiszteletet urnak pedig a tiszteletbeli tagsági okmányt küldi, önkök is, miként mi, távol a szeretett hazától idegen földön, idegen népek, nyelvek és szokások közt élnek, sőt míg mi még azon kedvező körülménynek örvendhetünk, hogy van módunk és alkalmunk Istent és magunk fogalma szerint tisztelni, találhatunk rokon egyházakat, melyektől csak a nyelv különböztet meg, önkök

vallási tekintetben is elszigetelve, nélkülözni voltak kénytelenek a vallás vigasztaló és tanító szavait. Nekünk itt nincs szükségünk külön egyházra, önkök volt s a hazafias, buzgó, áldozatkészség megteremtették és felvirágoztatták azt. Jól tudjuk mi azt, mi szerepe volt annak létrehozásában és kifejtésében az egyház minden tagjának s különösen önkök, nagyérdemű tiszteletes ur, ki feláldozta idejét, nem kímélte anyagi és erkölcsi erejét, fáradozott, munkált csüggedetlenül építve Isten és a jók segédlemére s reményében nem csalatkozott, mert áll a mi s dieméri alkotói.“ stb. stb.

Ezután még a fennebb említett ajándék-maximum kérdése került szőnyegre s a gyűlés a bizottmányt bizta meg erre nézve terv kidolgozásával.

Végül bizottmányt nevezünk ki a f. hó 20-án tartandó, e téli idényen második táncvizsgálomunk rendezésére; az első október hó 24-én volt s bár élvezeti tekintetben sikerülte mondható, 6 tallér deficitünk volt benne; a második remélhetőleg anyagi szempontból is kielégítő lesz. Belépti díj egyletit tagoknak és nőeknek 5 ezüst garas, idegen urnaknak 7,5 ezüst garas. Mindenkit szívesen látunk s ezennel meghívunk, mert nemcsak szóval és megfelelő tettel, hanem tánczval vagy legalább a díjjal is segíthetünk a hazán. Isten velünk! Takács Lajos.

Magyar hadvezérek az osztrák hadseregben *)

21. Hg. Eszterházy Antal.

Galánthai herczeg Eszterházy Antal, az Elrichhausen nevű 47. számú gyalogrezed alezredese, fia volt az 1794-ben meghalt Eszterházy Antal al-tábornagnak és a m. kir. testőrség kapitányának, és a hadi pályán atyjának és nagyatyjának Miklós József tábornagnak vitéz nyomdokait követte. Már korá 16. évében a 34. számú m. gyalogrezedben hadnagyságra lépett. A török háborúban Belgrad előtt mint gránátos százados a vitézség kitűnő jelét: a Mária Terézia rendet érdemelte ki. Ugyanígy Belgrad ostrománál 1789. szept. 30-án századaival a második csatarendben állott; itt az ellenség leghevesebb tüzelése közben saját sugallata folytán rendületlen bátorsággal rohant az erős palánkokra, és első volt, ki azokra főlhagott, rendkívüli bátorsága és vitéz példája által döntő befolyást gyakorolva a szerencsés sikerre. Már vitézsége közben, midőn előnyomultában már a városig hatolt vala, egy ellenséges golyó oly szerencsétlenül érte, hogy elaléltan kellett őt a csataterrről elvinni. József császár a serény és vitéz ifjut még azon évi októberben őrnagynak nevezte, és midőn több győgyulást végett Bécsbe ment, a nagy fejedelem ismét kitünteté, 1790. évi márcziusban alezredessé nevezvén őt, azonban halálos sebe az orvosok mesterségén is kifogván, nagy reményű hadi pályájának kora 23. évében 1790. decz. 13-án a halál véget vetett.

22. Verebelyi Zsigmond.

Verebelyi Zsigmond, mérnökari őrnagy, régi magyar nemzetiségből származott. Kiképzését a bécsi mérnökari akademiában nyerte, és a török háborúban szorgalmának és ügyességének kitűnő jeleit tanusította. Alig 20 éves korában mint főhadnagy Dubicza ostrománál tüntet ki magát, midőn 1788. aug. 11-én a körülkerítő vonal megtámadtatott, ő volt az első, ki az ellenség szándokát észrevévé, a gróf Kolowrat vezénylete alatt álló megszálló csapatot kirtásra ösztönözte és ez által ezen napon a hadművelet előnyét kivívta. Hasonló kitűnő magatartás példáját adá Berbir és Belgrad előtt, nevezetesen ama legveszélyesebb és nehezebb tér-kémszemlék alkalmával, melyek kitűnő lélek-éberséget és roppant bátorságot igényeltek. Az ostromműveletkel járó legnagyobb veszélyek középette buzgalommal működött, nevezetesen Dubiczánál árkások hiányában De Vaux mérnökari századdal két futóárkot személyesen kijelölt és a munkálatokat az ostromlottak heves tüzelése közben szerencsésen végrehajtott. Hasonlóan Belgrad alatt parancsnoka D'Arnal mérnökari ezredes szeme előtt minden tekintetben fardadhatatlan és tevékenyen működve, sikerdús szolgálatakat tett. 1789-ben már kapitányságra emelkedett, és a Mária-Terézia rend lovagkeresztjét nyerte. Meghalt mint őrnagy 1791. június 11-én.

*) Lásd elejét a Vas. Ujság mult évi folyamában „Magyar hadvezérek a mult században“ című cikkemben.

Természetes idő-jövendölések. *)

A roszt időről.

Ember és állat egyaránt érzékeny a légkör sűrűségében, nedvességében, hőmérsékletében és villanosságában történő változások iránt. A roszt idő közelgetésekor a közérzésben, régi sebekben és a tyukszemekben megújulnak a fájaldalmak. Az ember levertséget, bágyadságot érez; igen sok ember elálmosodik. A szarvasmarha, különösen a tehén, csordából haza indul, fedél alá megy, midőn a tiszta égen alig látszik egy kis felhő. A számarbóg és nyughatatlan; a kutya, macska kedvetlenek s rejtekhelyeikre vonulnak.

A vizi madarak lábaikon ágaskodnak, szárnyaikat csattogtatják, sikoltoznak s örvendeni látszanak. A fecskék alant járnak, a tyukok és verebek porban fördenek; a kakasok szokatlan órákban és gyakran kukorékolnak; a galambok gyorsan a légbe emelkednek, szokatlan magaságba. A szárazó pók csak rövid szalakat bocsát. Méhek és hangyák nagyon hemzsegek s aztán elbujnak. A mi pedig a növényeket illeti, ilyenkor: a háromlevelű fű (lőher) levelei összehúzódnak, a déliglátók, convolvulusok, s fészkesek mint szármartóvis (carduusok) s több más kertzi virágok összecucukódnak; több féle mohák azért összcucurodnak.

Az életelen testeknél pedig azon változásokot tapasztaljuk, hogy p. o. a konyhasó és salétrom, aztán más testek is megnedvesednek, a faeszkök, ajtó és ablakrámká felpuhulnak. A távoli hangokat jobban halljuk, mert a nedves lé jobb hangvezető. A füst csipősebb; a tüz a kandalóban gyengén ég, lángja kékes; a korom hul a keményből s a füst nem emelkedik fel egyenesen, hanem többé-kevésbé lecsapódik.

És mindez azért, hogy az addig tiszta, míg levegő gőzökkel, párákkal telik meg, melyek megelőzik a felhőket — s így az idő-változást biztosan lehet várni.

A nap külsejéről.

Szép idő jele: 1-ör mikor a felkeltekor szép, tiszta, ragyogó, 2-ör mikor lementekor aranyarsága s csak kevésbé pirosba menő színt mutat a tiszta égen. Eső jele: Midőn nap felkelte után lassan oszlanak szét a felhők.

Vihar jele: Midőn fehéres kör látszik a nap körül; az ég pedig ködös, különösen nyáiban, ha a nap sugárjai párázánként áttörik a felhőket, azt szokták mondani, hogy a nap fúrdik (azaz eső lesz), ha felkeltekor előbb látszanak ködben és párában megtört sugarai, mint tányérra.

A hold külsejéről.

Az idő mely a holddal kezdődik, rendszeren állandó szokott lenni új változásig.

Ha negyedik napján szárvai tiszták, szép időt remélhetünk a hold töltére, sőt egész hónapban; ha pedig a szárvak verekek, vagy halvány pirossággal vannak körülveve, szelet és fergeget jósolhatni; mert már a magasban szél jár, mert a hold csak magasra felvitt párakon át látszik pirosnak. Ha ellenben a hold szárvai halványak, akkor a gőz közel van, esőt várhatni.

A hold tiszta tányérra szép időt jelent; ha piros, akkor szelet; ha halvány, akkor esőt; ha foltos, akkor vihart. A új vagy teleholdkor érkező szél, általános idő változást jelent. Mert ilyenkor szabad járása van a szélnak.

Ha a hold nagyobb, mint rendszeren, ha tojásdad, ha halvány, fityolyozott s udvarral van körülvéve: ezek mind esőt jelentenek. És természetes, mert ilyenkor a látkör nem tiszta s a hold és köztünk lévő tér párái azon szolgálata teszik, mintha valamí jó vagy ferde nagyító-üvegen pillantánánk át.

A tengeresekek azt állítják, hogy a vihar a hold ötödik napját járja. Ha az újhold borult s negyedik napján szél indul, roszt idő lesz a hold egész ideje alatt.

Ha új holdkor esik eső, Három napra szép az idő; Ha új holdkor szép az idő, Három napra kész az eső.

Ismeretes kis vers népünk között, de nem sok alappal bír.

*) Alvarez Lévi abbé, francia nyelvben irt népszerű természettanának egyik fejezete.

A hidegről.

A hideg jele: 1. Mikor a tüz lángja élénk, mikor a fa könnyen ég és hamar szénné lesz. 2. Mikor sok csillag látszik s nagyon fényesek s nagyon villognak, reszketnek. 3. Midőn a madarak összcsoportosulnak és az emberi lakokhoz közelednek. 4. Midőn a kéz bőre száraz és ráncos. 5. Jókör beállott a hideg, mikor a fák levelei későn hullanak le; ilyenkor az új rügy nem igen űzi a régi levelet.

A szelekről.

Szél jele: 1) Ha sok a hulló csillag. 2) Ha a látkörön egyenközt vonalokat látunk. 3) Ha a nap lementekor nagyon vörös. 4) Ha a felhők gyorsan haladnak. 5) Ha a nap halványan kél fel.

Az esőről.

Az esők megnevesítik a földet, üdéséget és termékenységét terjesztenek, a légkört vizes gőzökkel töltik meg, melyeket a növények leveleiken és kérgeiken magokhoz vonnak; s a száraz és homokos vidékek növényei csak ez uton táplálkoznak. Az eső elpóstaínak lehet tekinteni: 1) A nagy, feketés-szürke, teljesen egyenlő, nagy romok és sziklák gyanánt felhalmozott nehéz felhőket. 2) A kis, setét-szürke felhőt, mely nyári délutánokon hirtelen támad a tiszta égen. 3) A szakadozó felhőket, különösen tavaszszal. 4) A felhőket, melyek a déli és nyugati szélel szembe feltornyosulnak, vagy az olyanokat, melyek szél szárnyán jöve, nehézségök miatt halmozódnak egymásra, mint majd minden vihar felhő. A hegy oldalán és alján nyugvó felhők, ha mozogni kezdenek. A délről jövő felhők s azok, melyeken szivárvány látszik. Azt szokták mondani:

Ha Medárdus napján esik, Aztán negyven napig ázik; Ha Gervázius megázik, Negyven napig folyton esik.

Ez utóbbi jövendölés biztosabb, mert Gervázius napja június 19-kére esvén, közeledik a leg-hosszabb naphoz, jun. 21-ikéhez, midőn a nap megtér; míg Medárd napja, június 8-ika, attól távolabb van.

Tudjuk pedig, hogy a szelek, melyek a nap két fordulásaok uralkodnak, tartósak szoktak lenni; az esőt pedig legtöbbször a szelek hozzák.

A szivárványról.

A nyugaton látszó reggeli szivárvány esőt jelent. Azért mondja a népies vers, hogy:

Ha szivárványt látsz reggel, Az esernyőt ne hagyd el.

Esti szivárvány, mely keleten látszik, szép időre mutat. Nagyon élénk s kétfős szivárvány esőt jósol. Az egy napon többször megjelenő szivárvány tartós esőt jelent. Szivárvány nagy szárazság után bő esőt hirdet. A nap vagy hold körül koronalaakban álló s a szivárvány mellett játszó felhők, kivált ha e tunemény nap keltekor látszik, bő esőre mutatnak.

Az évszakokról.

Esős tavasz: Sok széna, kevés gabona. Meleg tavasz: Sok gyümölcs. Hideg tavasz: Késő aratás.

Száraz tavasz: Nedves nyár. Hívtvány tél: Sáros nyár. Nedves nyár: Vidám ősz. Szép ősz: Vizes tavasz. D. Farkas.

Két családi név gyakori föleserélése.

A családnevek téves föleserélése, elnzve az ebből eredhető születési és jog-kérdésektől, különösen a történelmi eseményekben a valódiaktól egészen eltérő tényezőket állít elő, és így ezeknek dícsősítése úgy, mint károztatása is tévedésen alapul. Ily családi névnek föleserélése a kuruczvilágot tárgyaló minden munkában ismételve előfordul, t. i. a Petróczy névnek a Petróczy névvel összetévesztése. Nem, mint az ebbeli munkákban iratik, Petróczy István, hanem Petróczy István vala egyike a kuruczhöskönek. A Petróczy és Kaszavári báró Petróczy család pedig eredetére, nevére, történelmére, praediatumára és czímerére nézve egészen más család vala, mint a még most is virázgó Petróczy nevet viselő, többféle nemcsald. Ennek bebizonyítása igen egyszerű. Abáró Petróczy esküadot illető igen számos diplomatikai és pörbeli okmányok, levelek, számlák stb. részint eredetiben, részint hiteles másolatokban, részint kivonatokban a Petróczyek utolsó ivadékával t. i. báró Petróczy Erzsébettel, gr. Zay Károly szepanyijával, a Zayak birtokába estek és levélárúban őriztetnek.

— Mind ezen különféle irományokban, — kivétel nélkül — a családnem Petróczy, hanem Petróczynek iratik. Például csak egynehányat emeljünk ki. I. Ferdinánd királnak 1527-dik évi deczemb. 8-kán Petróczy Pálnak Kaszavára fölötti adománys levélét, — II. Rudolf királnak 1529. évi decz. 16-kán a Petróczy és Roszony-család közt történt örökösödési szerződésnek helybenhagyását és I. Lipót királnak 1691-dik évi deczemb. 15-kén báró Petróczy Istvánnak, ki már a Tökoly-féle mozgalmakban is, mint indítójának legközelebbi rokona, részt vett, egész családja számára kiadott kedvezményi levélét. — Mi pedig a báró Petróczy féle címert illeti, ez kékmézben szárnyait terjesztő kétféjú sasbó állott, holott a Petróczy családok említésre ettől egészen különbözök. — Még talán említsere méltó, hogy ezen báró Petróczy István neje és leánya hiteles mellképei a csömöri gróf Zayak családi képesarnokában találhatók. Loja Károly.

Egyveleg.

(Duka Tivadar levele az Indiai oceánról.) A kir. magy. természetudományi társulat 1867-ki évi jan. 2-án tartott szakkgyűlésen Szabó József a nov. 14—15-ide közötti éjjel történt s a szakgyűlésen Szily Kálmán ur által azonnal jelentett csillagrajfúzásra vonatkozólag Duka Tivadar hazánkfa levélét olvasá fel, mely egész terjedelmében im itt következik:

„Mongolia“ angol posta-gőzhón 34° 40' k. 11° 58' éjsz. sz. Novemb. 13. 1866.

„Kedves barátom! Nem történik meg sokszor, hogy bárki is levelet vegyen ezen szélességekbi: a tengeri sivatag ezen részeit még a vitorlások sem keresik fel s ha a postagözösöknek nem kellene utjakat Keletindia és Suez között erre venniök, évekig sem látogatná meg ember az Indiai oceán eme tájait. A hosszu tengeri ut termé-

T Á R H Á Z.

rendezője, a napokban tért vissza Bécsből, hol a diszletek és gépezetek egy része készül. Az 5-ik felvonás különösen meglepő szép látványt fog nyujtani.

(„Tanügyi Füzetek“) czim alatt Corzan-Avendano Gábor, pesti kir. főgymnáz. tanár s h. igazgató, a m. t. akademia l. tagja, tudományos és közoktatási folyóiratot indít. Ismételt kísérletek döczára — így szól programjában — még mindig nem sikerült oly független tanügyi közlönynek megalapítása, mely minden kaszt és felekezeti színezéttől mentes, s egyedül a tudomány és közoktatásügy czéljainak hódolva, különösen a közep-tanodai tanárok fokozott igényeinek megfelelni képes volna. Erre fog törekedni ez új folyóirat, melynek tartalmát tanügyi vezércekkék, tudományos értekezések, a hazai tanügyi irodalom, a budapesti tanári egylet mozzanatainak ismertetése, vidéki levelezések, könyvészert stb. teszi. Egyelőre 10, időhöz nem kötétt füzetben jelen meg, melyek mindgyeike 5—6 félvétel 8-adrétben

szetszerileg oly monoton — hogy kivéven ha kikötőbe érünk, egy nap ugyfolyik le, mint a másik, láthatarunk látszólagosan mindig ugyanaz, egy habzó alap, félkörű ives mennezzettel, melyet nappal az éltető — de itt a tropusok alatt igen gyakran öltögi test — éjjel a tündökölő csillagok melyek között a déli kereszt leginkább kiválik — díszitnek.

„Tegnap reggel novemb. 14. azonban, harmad napra Adentől Ceylon felé vezető utunkban, két és öt óra között egy magasztos égi tuneménynek volt hajónk tanuja, ezer meg ezer hulló csillag volt látható a 49. 30 k. 12. 40 éjsz. szélességben, mely tüzporkint lepte el a láthatárt; én magam is szemlélttem e tuneményt, s ámbár csak e végét láthattam, de volt elég alkalom bámulni annak magasztosságát. Az egyes meteorok nagy része rakétákat pattant szét, durranás ugyan nem volt hallható, de utjuk több másodpercig, hosszu tüzszalaggal maradt jelölve.

„E tunemény a csillagvizsgálók által már meg volt jósolva s bizonyára más szélességekben is volt látható és így főleg a külföldi lapok hihetőleg kimerítő tudósítást fognak hozni róla; de ezen szélességből alkalmasint ez lesz az első jeletés, mivel leveleink, melyeket evvel együtt Ceylonból Angolországba-Marseillesnek küldendünk, egy két nappal később lesznek Londonban, mint ez Pesten.

„Ezen 1866. év, mint tudja van, Newton számítása szerint bevégzi a 33 évi csillagászati cyclust, melynek épen ezen égi tuneménynyel kelle befejeződni. Vajjon a számos világrészekben az utóbbi évek alatt történt nagyobbszerű meteorhullások, melyek utolsója a knyakinai Ungmezyében, ninesenek-e ezen körülményvel is összekötötetésben?“

(Hogy lett a virtusból erény.) Kazinczy, a nagy nyelvreformator, 1809-ben Pesten járván, barátainak egy társaság közben szóba jött az akkor még általánoson divatozott virtus szó magyarítása. Kazinczy a csány szót ajánlotta; barátjai azonban ezt, már rut hangzása miatt sem helyeselték. Ezután Kovács Mihály orvostudor a tudókat az erény vagy erény szóra tette figyelmessé, mint a mely Baróti Szabó Dávid „kisdud szótárá“ ban is előfordul. Kazinczy és a többi tudóskok ezt azonnal helyben is hagyták, sőt nem sokára Dayka Gábor az erény szót verscibe is belezurta. Az írodalomban, különösen versekben, azonban még sokáig használták a rény szót, míg végre az erény teljesen és kizárólag foglalta el a tért.

(Rövid válasz.) Fülöp maczedoniai király a cheroneai fényes győzelem után III Archidamas spárti királnak egy igen hatalmasok levelet küldött. E levélre az utóbbi király, spártai szokás szerint, igen röviden válaszolt, még pedig ekképen: „Mérd meg az árnyékok, Fülöp, s meglátd, hogy most sem vagy nagyobb, mint azelőtt voltál.“

(Durva recept.) Egy udvariatlan elméncz a következő hirtedményt teszi közzé: „A ki soha el nem szakodó csizmát akar készíttetni, annak tanácslom. Hogy a csizma fejét valamely boriszkágégéből készítesse, mert az a vizet be nem veszi; a talpát pedig pletykaasszony nyelvéből, mert az soha el nem kopik. — Lám, ilyen goromba emberek is vannak a világon!

Egyház és iskola.

(A magy. kir. egyetem) jog- és államtudományi kara jan. 15-kén ünnepelte megalapításának kesszázados évfordulóját. A nagyobb egyetemi épüetről nemz. zászló jelenté az ünnepelet. 10 óra táján itt összegyűlt az egyetemi tanács, a tanári kar s nagyszámu ifjúság. A kardos ifjak által környezett egyetemi zászló, a dékáni és rectori jelvények előltele mellett yonult a menet az egyetemi templomba, hol ünnepélyes isteni tisztelet tartott. A templorából az egyetem nagyobb dísztermében gyűlekeztek össze, hol a megbetegedett Cherny József e. i. jogkari dékán alkalmi beszédét Konek Sándor tanár ur olvasta fel. Az emlékbeszéd elődjia a jogi kar alapittatása rövid történetét. Elősorolja Pauler tanár ur kitűnő munkalatai nyomán a jogi kar tanárainak neveit, s tanuló ifjúság létszámát. Érdekes azon adat, hogy míg 1702-ben az összes egyetemi ifjúság száma 1200 volt, s a mult század végén a jogi kar hallgatósága 79-85, a jelen század elején pedig 98-225 között változott, a folyó 1867. évben a jogi kar ifjúsága közel 1200-ból áll. Az orvosi kar három év múlva, 1870-ben ünnepeli fönyállása 100-ik évfordulóját. Az orvosi kar az ötvenéves jubileumot is - Stáhy rectorásága alatt - fényesen megülte s ez alkalomra emléképzést is adott ki.

(A pesti kir. egyetem) ez évi összes hallgatóinak száma 2085. Ebből hittanhallgató 72, rendes joghallgató 1085, rendkívüli joghallgató 24, összesen 1109; rendes orvostanhallgató 422, rendkívüli orvostanhallgató 44, összesen 466; sebészettanuló 185, szülészettanuló 79; rendes bölcsészethallgató 87, rendkívüli bölcsészethallgató 17, összesen 104; I. éves gyógyszerészethallgató 43, II. éves gyógyszerészethallgató 27, összesen 70.

Közintézetek, egyletek.

(A magyar tud. akademia) nyelv- és széptudományi osztályának jan. 14-iki ülésében Vámbery tartott fölolvasást „egy 800 éves újgur” okmány felett. Az újgur egyike azon török-tatár népfajoknak, melyek a Kaspi-tenger környékén Dsagataiban és Kzivánljának, s felolvasó közép-ázsiai utazása alkalmával megfordult nép-faj között. A bemutatott újgur kézirát erkölcsi oktatásokat tartalmaz s olvasása nagy nehézségekkel jár. Vámbery után Budenz értekezett, s megtörtött Fogarassyra a nagy szótárban fejtegetett több állítást, mire Fogarassy védelmére kelt a szótárnak.

(A pesti takarékpénztár) igazgató választmánya, elnökének, Hajós Józsefnek indítványára 2000 frtot szavazott meg azon pestmezei inségsé közvetlen segélyezésére, kik az inség folytonos növekedésében s már íjlesztő alakot öltő nagyszámban az éhhallál küszöbén állanak. A takarékpénztár a 250,000 frtnyi inségsé kölcsönalapot már is megkészeresé.

(A kereskedelmi ifjak társulata) az alapszabályok 17-ik pontja értelmében, vasárnap f. hó 30-án délután 3 órakor fogja az egylet termében megtartani rendes közgyűlését, melyre a t. cz. tag urak tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgyai: 1-ször. Jelentés a lefolyt évről. 2-szor. A számlák megvizsgálása. 3-szor. Tisztviselők választása. 4-szer. Javaslatok. - A választmány.

Közlekedés.

(Duna-tiszai hajószató csatorna terve.) Zichy Edmund gr., Szatmáry Károly, Bainville József, Burger Zsigmond, Koppély, Posner, Herzfelder, Kauzer, Mayrgraber és még néhányan, társaságba állottak egy, Pestet Szegeddal összekötő duna-tiszai hajószató és földöntöz csatorna építésére, s az engedélyt kérő folyamodást már be is adták a kormányhoz. A vállalkozóknak biztos kitátásuk van a már Széchenyi által felkarolt nagyszérv terv kivitelére angol pénzt nyerhetni, de a legelső feltelet, melyet a külföld e tekintetben kiköt: hazai viszonyaink rendbe jövelele.

(Maros-Vásárhelyről írják.) hogy a Maros és Aranyos folyókon e változó időkben rendes hidak nem létében, az átszállítás nehézsége miatt a közlekedés annyira fenakad, hogy a császári posta-szekernek éjjelenként meg kell szállnia, s a vásárhelyiek csak harmadik nap kapják a kolozsvári postát, mi nagyon sürgetővé tette a terybe vitt állandó hidaknak - ezen nagy országuton mellebbsi kiépítését.

Balesetek, elemi csapások.

(Sziklaskadás) F. hó 13-kán esti 8 órakor a budai sz. Gellérthegy szikláiról egy darab leszakadt s erős zuhanással az alatta fekvő kis házikót összezúzta. Szerencsére a ház már lakatlan volt. Különböző tavaly már szintén mutatkoztak hasonló sziklaomlások, félni lehet, hogy majd nagyobb tömörületek fognak lezuhanni. Czélszerű intézkedések által a veszélynek lehetőleg elejét kellene venni.

(Szerencsétlen lövés.) Egy szegedi házban az ottani lakosok örökös aggodalmára - a napokban három katoná mulatot vagy ekekutóban volt, elég az hozzá, hogy egyikük kijött a tó felőli részen s fegyverét magánmulatságból a befagyott tóra kilötte. A golyó azonban a jégről felgorgva, egy átelleni ház deszkakerítésén átfurudott s az udvaron dolgozó egyik faragó-munkást szemén találta, ugy hogy az rögtön lerogyott s az orvosi segély dacára nemokára meg is halt. A könynyelműség szomorú áldozatát egy nő s 6 árva siratja.

Mi újság?

(A felsőház) jan. 16-án már a nemzeti muzeumban tartott ülést. A díszterem izlésés és czélszerű új berendezés mindenkit meglepett. A padok most nem egyenes sorban, hanem félkör alakban vannak elhelyezve, s élénk vörös színű bőrrel bevonva. Igen díszes azon emelvény, melyen a főjuttóval szemben az elnöki székhely, s két felöl a jegyzők helye van. Háta mögött, a falon az előbbi nemzeti zászlók helyett piros bársony alapon aranyozott nemzeti czimer ragyog. A bejáratról jobbra az első osztályon van a biborból készült királyi páholy, melyet fölül a magyar korona ékesít. Ettől jobbra és balra a képviselők karzata, a másodikikon a közönségé. Az ideiglenes írói karzat eltűnt, s helyébe a bejáratnál balra, az első osztályon, rekesztettek el egy ugryezett páholyt a hírlaptudósítók számára. E mellett van a hölgyek s e felett ismét a közönség karzata. - Maga az ülés rövid volt. Az elnök, R. Szapáry Pál először is gr. Szapáry Antal háznagynak mondott köszönetet a terelem gyors, esinés és takarékos átalakításáért. Gr. Cziráky az országgyűlés decembéri felirátának ő Felsége elébe terjesztéséről tett jelentést. Ezután fölolvasták a képviselőháztól a katonai szervezat tárgyában átküldött feliratot, melynek tárgyalása másnapra tüzetett ki. - A jan. 17-iki ülésben tárgyalásra kerülvén a katonai rendszer ügyében Ő Felségéhez küldendő felirat, b. Wenkheim Béla indítványt tett elfogadására, melyet gr. Cziráky is elfogadott azon megjegyzéssel, hogy „szerinte” az alkotmányt a 48-iki törvények revidálása előtt helyre állítani nem lehet. Többen nem szólottak. A képviselőház által készített feliratot a förendek is egyhangulag magukévá tették.

(A képviselőház) jan. 17-kén d. u. 4 órakor ülést tartott, melyben a felirat aláíratott és lepecsételt. Az elnök indítványára, a ház gr. Andrassy Gyula alelnökét bizta meg, hogy a feliratot Ő Felségének ányújtsa. - Ez volt az első ülés, melyet a képviselőház termében gázvilágítás mellett tartottak.

(Egy lelkes vidéki miabarátság zörgalmáról) emlékezett meg a képművészeti társulat titkára a közelebbi választmányi ülésen. Laurizin János, ung-megyei dubroka-i görög h. lelkes ugyanis az értékesítést végezté neki átküldött 10 sorsjegyről számolván, örömmel jelenti, hogy öt sorsjegyet földmivelő hvei fogadtak el, melyekért egy napot részére kapálni szívesen vállalkoztak, ha az érettek járulók díjat a társulatanak megküldi. A társulat a műpártolás e szokatlan, de lelkes példáját örömmel tudomásul vevén, elhatározta, hogy ha az illető földmivelők megszolgált sorsjegyeiken nyerni nem találának, hálaul és biztositásul mindegyiküknek megküldi a „keresztelő szt. János,” s tavalyi albumaj egy-egy példányát.

(Pestmegye inségügyi bizottmánya) f. hó 10-én ülést tartott, mely alkalmával a jelen voltak az inségsé kerületek elnökeinek jelentéséből azon szomorú meggyözdösdés jutottak, hogy a megye több helyein a nyomor növekedésben van. Leginkább sujtattak az inség következményei által a solti és kecskeméti járás helységei és maga Kecskeméti városa is. Ennek folytán elhatározták, hogy e járások számára a segélyösszegek nagyobb mérvben osztassanak ki, mint eddig.

(Előhízesületek az újoncosokra.) A bécsi városi hatóság, mint katonáállítás hívatat megkeresést intézett a miniszteriumhoz, az udvari kancelláriához, az udvari hivatalokhoz, a fűszámvétséghez, az államadósági igazgatósághoz, a

pénzügyi hivatalokhoz s az alsóbb hatósági körhöz, s felkérte azokat, hogy terjeszteniék fel a bureauikban alkalmazásban levő katonák tövábbá meg az 1846, 1845 és 1844-ben született hivatalnokok, tanárok, tudorok és tanítók, a kik azonban állandó felmentést nyernek, de az ősi fegyvergyakorlatra meg kell jellenniük. Az elmaradás börtönnel fog büntettetni.

(A katonai váltásdij lefizetésével), mindenféle nagyon siettek. Mintha csak a föld alól teremtetnék volna elő a pénzt. Sok helyütt komikus jelenetek fordultak elő. Így Czernowitzban izzadva szaladt egy uri ember a városházára, s egyik ismerőse rákiált: „Hisz ön izzad rettenetesen, hová siet olyan nagyon?” - „Jóbb izzadni, mint vérzeni!” volt a válasz s futott tovább.

(A rendkívüli bírodalmi tanács) egybehívása alkalmából, mindazon sajtópöröket, melyek a lajtantuli tartományokban folyamatban voltak, egy legfelsőbb paranos megszüntette.

(A párisi világkiállítás) mint a francia hivatalos lap tudatja, jan. 1-én fog ünnepélyesen megnyitni.

(A pestvárosi tanács) lépéseket készül tenni, hogy a gőzhajózási és vasuti vállalatok részéről a községi adó jövőre ne csupán Bécsben, hanem Magyarországot s különösen Pestet megilletett rész itthon fizetessék le. Ezáltal a városi községi pótlék, a magyar földteremestésítési és országos alap, tetemes pénzmenyiséggel fogának gyarapodni. - A városi fűszámvévőség számítása szerint az utóbbi 15 év alatt a magyar földteremestésítési alap körülbelül 548,000, az orsz. alap 60,000 és a városi községalap 328,000 frtot vesztett azáltal, hogy a szab. gőzhajótársaság és vasutak casikis Bécsben fizettek községi adót és egyéb pótlékokat.

(A leégett Grif vendégfogadó) helyén tulajdonosa, Wesztermayer József, ismert gazdag pesti polgár, pompás 3 emeletes szállodát fog építtetni.

(A pestvárosi kapitányi hivatalnak) mely sok teendője van, kitűnik a többek közt a „Sürg.” által közölt következő adatokból: A mult lefolyt évben behozott rendőri rab összesen 11,317 ezekkel következőleg intézkedett: Fenyítő törvényességek küldetett 798, dologházba 478, kórházba 337, szegényházba 17, katonai hatóságához 236, katonának besoroztatott hivatalból 39, rendőrileg fenytett 2093, eltolonoztatott 3773, elbocsáttatott 3422, kénsyszer-utlevéllel elutasítatott 73, idegen hatóságához küldetett 51, összesen m. f. 11,317. Elhhez járul az átkelési tolonczok száma 530, s így ezekkel együtt az összes rabok létszáma m. é. 11,847; míg az 1865. évi rabok létszáma, beleszámitván az 543 átkelési tolonczokat is, csak 9544 volt. E szerint mult évben az 1865-diki létsámnhoz aránylag a rabok száma 2303-mal szaporodott, mit főleg annak lehet tulajdonítani, hogy a háború végzetével az egész országból sokan tódultak a fővárosba.

(Az „Idők Tanuja” szerkesztőségi helysége) előtt már pár nap óta éjjel több helyen jelent meg s a „Circumderunt me moris dolores”-t élénekelvén s különféle kiabálásokba fakadván ki, az éji nyugalmat háborgatták. Mult szombaton éjjel azonban rajta vesztettek, mert a főpolgármester ur erélyes intézkedése folytán a rendőrbiztosok s poroszok által az éneklők közül kettő elfogatott s a szigorú vizsgálat most folyamatban van.

(Köborló cigányok.) Székely-Udvarhelyről nagyon panaszkodnak az ama vidéken csatangoló cigányhorda ellen. Az egész horda husznál több „hurubaaljából” s Tóti, Vónyi, Butuka, Kánya, Dima, Csicó és Csácsi s több illyevű „családők” vezélete alatt, apraját nagyját összvevél 150-170 lélekszámból áll. Ezek éjjel napal hadilábban állanak s a közbiztonságot nem kevésbé veszélyeztetik. A mult hó utolsó napjaiban egy rebálson utóleretve, az egész raj megtámadta a szombatfali előjáróság által ellenük kiküldött embereket, mely összerörénés alkalmával a szombatfali molnár a cigányokra lött s egy közülök halva maradt, egy pedig megszebesült. Most az egész cigány telep ellen erélyes vizsgálat foly, s remélhetni, hogy a vidék e köborló néptől megszabadul.

(Stolcse, a róla nevezett gyorsirászati rendszer föltalálója.) a porosz képviselőház gyorsirói irodájának elnöke, hosszabb szenvedés után f. hó 9-kén Berlinben meghalt. - 1847. óta folytonosan a porosz országgyűlésen volt alkalmazva. A magyar országgyűlés gyorsirói irodája is az ő rendszerét követi.

Melléklet a Vasárnapi Újság 3-ik számához 1867.

** (Deville János), ki pár héttel ezelőtt életuntságból életének végét vetett, végrendeletében több hazai intézetről és jótékony egyesületről emlékezett meg. Ezek közt a Kisfaludy-társaságnak 300 főt hagyományozott, ezenkívül hagyott az akadémának, nemzeti színháznak, budai népszínháznak, írói segélyegyletnek, gyermek-kórháznak stb. stb.

** (Az ipolyvági városkivilágítási egylet) 1867-ik évi febr. 2-án a honti kaszinó helyiségében tánczyalmat rendez.

(Moltke Sveiczban.) Moltke porosz tábornok Sveiczba utazott, állítólag, hogy kinyugodja a hadjárat fáradsalmait. Azonban egész táborokara ott van vele a Waadt kantonban, s polgári öltözetben a vidék fényképi és terrarjai folyótelével foglalkozik, mondják, hogy a Jura-hegységet tanulmányozzák, valamint a Sveiczba szolgáló átjárásokat a Rajnan. Észreverték, hogy Moltke kísérete a tiroli határon létező megerősített szoros Luziansteigről fényképi rajtot készített s a sveiczi hatóságok ellenszégültek ezen munkálatoknak.

(Párisban bizottmány) alakult, mely feladatátül tűzte ki, hogy a munkásoknak a világkiállítás meglátogatását megkönnyebbítse. E bizottmány közeleb a világkiállítás vendéglőseivel szerződést kötött, mely szerint a vendéglősök minden munkásnak, kit a bizottmány bárczával lát el, 80 centimétert adnak a „viszonyokhoz mért” frugalis ebédet s bort.

(Sorsszúások.) A hg. Salmfélé sorsjegyek jan. 15-i húzása alkalmával a fönyertes számok ezek voltak: 25,961 sz. nyer **40,000** frot; 5620 sz. **4000** frot; 32,998 sz. **2000** frot.

- A gróf Waldstein-féle sorsjegyek jan. 15-i húzásán: 57,650 sz. nyer **20,000** frot; 35,991 sz. **2000** frot; 58,437 sz. **1000** frot. (Mindkét húzás teljes jegyzékét a Polit. Ujdonságok közelebbi számában.)

(Adakozás. A Vasárnapi Újság szerkesztőséghez mult hétben beküldetett: Dr. Arányi Lajos ur számára a v.-hunyadi vár fölépítésére Székely Gergelytől 1 frt.

(A Vasárnapi Újság régiebb évfolyamai. Eladóik: 1834. és 1837. évi teljes példány, vászonba kötte, aranyozott sarokkal. Mindkét folyam egyszerre megvéve 10 ft.; külön-külön 6 ft. - Továbbá: 1860. és 1861. 7. évi folyamok, hiánytalan, tiszta, kottában, préselt példányok, czimmel és termtalomjegyzékkel ellátva. A két folyam együtt 9 ft.; külön 5 ft. - Kaphatók Mező-Kovácsházban (postahely, Csanád-megyében) Révfi Mihály urnál.

Megjelent új könyvek.

Magyar tanügyi reformjavaslat. Több tanártársra közreműködésével írta Wiche József a pesti kir. kath. főgyymm. bölcsészét és német irodalom tanára. 1 füzet. Törzsiskölk. Pest. Ára 40 kr.

Magyar szőlőisme. Irta dr. Miskolczy Mihály. Kiadta Göröguti P. Ferencz, Pest. Ára 50 kr.

Szünniüvegek. (Giboyer és fia. v. jügjáték 3 felv. Augiertől, a „Csapodár.” vígj. 1 felv. Musset Alfredtől.) Fordította Csáthy Géza. Az Egressy-szobor javára. (Debreczen. Ilj. Csáthy Károlynál.) Ára 1 r. 50 kr.

Legujabb dalkozoro. 70 új gyermekdal. Szerző Kohányi S. Pest. (Lampel Róbertnél.) Ára 50 kr.

Abau-vármegye monographija. Irta Korponay János. VI. és VII-ik füzet. Kassa. (A szerző tulajdona.) Egy-egy füzet Ára 50 kr.

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 11. „Don Caesar de Bazan” Dráma 5 felv. Iták-Dmmanoir és D' Ennery ford. Diós.

Szombat, jan. 12. „Fidelio.” Opera 2 felvonásban. Beethoventől.

Vasárnap, jan. 13. „Vid.” Eredeti dráma 4. felv. Irta Szilgigeti.

Hétfő, jan. 14. „IV. Henrik.” Dráma 5 felv. Shakspeare-től.

Kedd, jan. 15. „Don Juan.” Opera 2 felv. Mozarttól. Szerda, jan. 15. „Litolf Henrik búcsu-hangversenyke és „Egy székesz théa.” francia vígj. 1 felv.

Csütörtök, jan. 17. „Északcsillaga.” Opera 5 felv. Meyerbeertől.

Szerkesztői mondanivaló.

8594. **Sepsi-Magyaros.** M. F. A folyamodást vetjük s nagy hazánkunknak átszolgáltatunk. A mai vészség időben, mided a legfontosabb országos ügyek is eldöntetlenül maradnak, egyelőre nem sok idő jut egyes emberek unagájainak elintézésére. Azonban nem adjuk fel azért a reményt.

8595. **Szabadság.** F. K. J. Az előzetes megtörtént. A fűni szeretet ez egyszerű, de szép nyilatkozata, a mai szűk időkben kétszeres becsültsé méltó. A két költemény a mértékét még nem tii meg.

8596. **Sz. Katolna.** Levelünk e napokban indul. A folyamodást az illető helyen átdotuk s a kedvező eredmény elérhetővé nézve mindent elfeledtünk. Fájdalmas részvételt vetjük idomással a levél szomorú tartalmát.

8597. **Debrecezen.** K. K. A rajzok tárgyai igen korszerű s a korrekt kivitel még neveli becsültséket. Szives köszönetünket. 8598. **V. Turszky.** A pótlást azonnal elintéztük. Reméljük, hogy azonnal rendbe is jött a dolog. A többire nézzé - gratias! „Vasragó” is megérkezett.

8599. **Petneházy Dávid.** A kezdet nehézségeivel megbirkózni nagy feladat. Ez esetben nem sikerült.

8600. **Csongrád.** K. L. Törökországban tartózkodott Négyel István hasznátláról már évek óta nincs semmi tudomásunk. Egeszen nyomát vesztettük mi is.

8601. **(Egy vidéki tiszteletes urnak.)** Hadd beszéljünk csendes hegedűszóban. Vajjon mit mondanánk ahhoz, ha p. o. egy szép napon valamelyik ekklesiás kúrtóra egy szózlána lekipásztorához: „Uram, tiszteletes uram, ön már 15 éve buzgón hirdeti itt köztünk az Isten igjót; soha sem volt semmi panaszunk ellene; ki is adtuk rendszeren az angariját és stólt zongolódás nélkül; de most már egyszer ön is meglöhetné a kedvünkért, hogy a 44-ik esztendőn ingyen szolgálná. Sőt még azt is kívánjuk, hogy a kántor, orgonista, orgonahúzó, egyházi, bába, sírásó és mindazok, a kik a papi hivattal kisebb-nagyobb összeköttetésben állanak, hasonlóképen cselekedjenek. Reméljük, megteszi az a közjó kedvéért tiszteletes uram.” Vajjon mit mondana erre az illető lelki atya? hát még a többi érdeklét felek? A választ elképzelhetjük. S így áll a dolog a más téren kifejezett ohajtással is - a mit igen sajnálunk hogy teljesíteni nincs hatalmunk.

8602. **A fenység, Egy siróköz.** Nem használható.

8605. **Cs-5 Elek urnak.** Arra kérjük önt, hogy álljon el a további szótól. A vita lényegére nézve ugys egyetért ön M. I. urral, s mellékes apró feleseléssel tölteni az időt és hasábotak, senkinek sem válék hasznára. Tudjunk egy kis ellenzéket is túrni nézeteink irányában, s miközöttünk fáradszhaltnul tovább, kiki a maga választott uján. További közreműködését kérjük.

Nyílt tér. *)

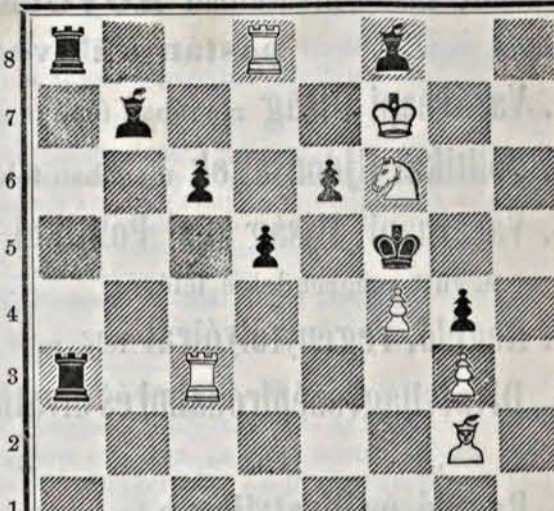
(T. Török József gyógyszerész urnak Pesten.) Az ön által feltalált „fogszivarkákat” használtam, és mind nekem, mind nőmnek és másoknak is sikeresen szüntette a fogfájdalmat, azon észrevettem, hogy a használati utasítást pontosan kell teljesíteni. E jeles fogszert jó sikere miatt bárkinek igaz meggyözdösdés szerint ajánlhatom. Báboony, Ugocsa-megye, decz. 26. 1866.

Jászay József, báboonyi ref. lelkesz.

*) E rovatan között ezikkékért csupán a sajtóhatóság írnýában vállal felelősséget a szerk.

SAKKJÁTÉK.

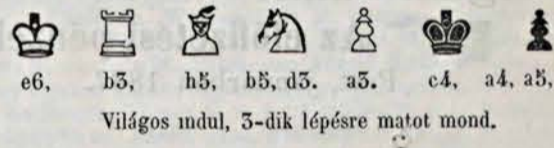
368-dik sz. f. - Czenthe Józseftől, (Miskolczon). Sötét.

Világos.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

369-ik sz. f. - Beck M. J.-tól (Londonban).

Világos indul, 3-dik lépésre matot mond.

A 363-dik számú feladvány megfejtése. (Sziarmy Jánostól, Olmützbán). Sötét.

1. Kh1-g4 . . . . . Ff6-e7;
2. He4-f6? . . . . . tetsz. szer.
3. Ve3-g5 v. -g5? mat.

elyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. - Harasztiban: Gr. Festech Benno. - Miskolczon: Czenthe József. - Karczagon: K. L. - A pesti sakk-kör.

Rövid értesítések. Veszprémben: F. J. A 565-dik feladványban e6-on egy sötét Huszár áll. Ajánljuk szives figyelmébe. - Debreczenben: Z. L. Köszönet, A 566-dik feladványba berukkolt két gyalog okvetlenül szükséges. Az új feladványok igen érdekesek.

A pesti sakk-kör közgyűlése. A pesti sakk-kör mult vasárnap (jan. 13.) délután tartotta az év közgyűlését. A választmányi jelentés felolvasása után, mely fájdalommal emlékezett meg a kör örömeis tagja (a Vas, Újság jeles munkatársa) Cseresy István elhunytáról, a tisztújításra került a sor, mely a következő eredményt ment véghez: Elnöké Erkel Ferencz, alelnöké dr. Brod Lipót, titkárá Bartalus István, pénztárnokká Gintner Károly, választmányi tagokká pedig: Terney Ferencz, Kondor Gusztáv tanárok, dr. Vidor Zsigmond, dr. Spitzer Lipót, Zárý Zsigmond és Strausz Henrik urakat választották meg. Az újabb körhelység kiszemelésével a választmányt bizták meg, mely közelebbi ülésében fog e fölött határozni. - A számosan egybegyűlt tagok Sziarmy János cs. k. kapitány urat, az európai sakk-irodalom egyik tekintélyes mesterét s többi között lapunknak is tisztelt munkatársát, a pesti sakk-kör tiszteletbeli tagjává egyhangulag kiküldötték.

Lapunk mai számához van eszotva Földess Lajos 1867. évre szóló gazdasági, kerti-, virág- és famagvak ársorozata.

TARTALOM.

Nagy Péter (arckép). - A nagyidai hősök. - A kit semmi vissza nem rettent (folyt.). - Az erdélyi reform. püs-pökök lakának romjai Nagy-Enyeden (képpel). - Vastemplomok (képpel). - A régi hadi építészet Magyarországon (képpel). - A berlini magyar egyletéről. - Magyar hadvezérek az osztrák hadseregben. - Természateset időjóvondólései. - Két családi név gyakori fölcserlése. - Egyveleg. - Tárház: Irodalom és művészet. - Egyház és iskola. - Közintézetek, egyletek. - Közlekedés. - Balesetek, elemi csapások. - Mi újság? - Adakozás. - Megjelent új könyvek. - Nemzeti színház. - Szerkesztői mondanivaló. - Nyílt tér. - Sakkjáték.

Felölös szerkesztő Pákh Albert (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi- és hetinap	Katolikus naptár	Görög-orszag naptár	Israelliták naptára	N a p				H o l d							
				hossza	kél	nyug.	hossza	kél	nyug.						
Január															
20. Vasár.	F 2 Jéz. sz. n.	F 2 Fábán	8 A György	14	299	59	7	42	42	124	37	5	21	7	17
21. Hétfő.	Ágnes sz.	Ágnes	9 Polineuctus	15	304	0	7	41	45	156	22	6	35	8	1
22. Kedd	Anaszt. Vincze	Vincze	10 Naz. Gerg.	16	302	1	7	40	44	150	35	7	46	8	7
23. Szerda	B. Assz. eljegy.	Ilmrike	11 Theodóz	17	305	2	7	40	45	164	19	8	56	9	12
24. Csütört.	Timóth. Felic.	Feliciana	12 Titiana	18	304	3	7	39	47	177	37	10	4	9	39
25. Péntek	Pál fordulása	Pál fordulása	15 Hermalva	19	305	4	7	37</							

H I R D E T É S E K.

Az 1867-dik évi első félévi folyamra

az alóírt kiadó-hivatalban következő magyar lapokra fogadtatnak el folyvást az előfizetéseket, u. m.:
postán küldve:

- 1. Vasárnapi Ujság magában félévre 3 ft.
- 2. Politikai Ujdonságok magában félévre 3 "
- 3. Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt megrendelve félévre 5 "
- 4. Regélő, regényfolyóirat félévre 3 "
- 5. Divatvilág, szépirodalmi és divatlap félévre 4 "
- " " " " évnyegyre 2 "
- 6. Regélő és Divatvilág 2 lap együtt félévre 6 "
- " " " " évnyegyre 3 "
- 7. Falusi Gazda félévre 2 "

- 8. Magyarország Kepekben, új honismertető folyóirat évenként 250 képpel félévre 4 ft.
- " " " évnyegyre 2 "
- 9. Képes Ujság, egész évre 2 "
- 10. Jogtudományi Közöny, s mellékletül a m. kir. curia ítéletek, félévre 6 "
- " " " évnyegyre 3 "
- 11. Magyar Gyermekebarát, egész évre 2 "
- 12. Országgyűlési Emlékönyv (az országgyűlési képviselők számos arczképével) I-X füzet, eddig hét füzet jelent meg, tíz füzet ára 5 "

A fentebb elősorolt lapokból teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.
Az előfizetési pénzek az alóírt kiadóhivatalhoz küldendők.
Pest, januárban 1867.

Heckenast Gusztáv

hirlap-kiadóhivatala Pesten, egyetem-utca 4. sz. a földszint.

A Lairitz féle 1919 (8-8) fenyőtűfa erdeigypot köztényvátta.
mely a beteg testrészek beburkolására, valamint fogfájás s más egyéb csúszós-bántalmak ellen több száz esetben a legjobbnak ismertett el, 1 darab ára 20 kr., 1 egész táblásé 1 ft.; továbbá: nadrágok, mellények, harisnyák, derékszíjak, térd- és mellmelegítők, betétálatok stb. mindezek fenyőtűfa erdeigypot kelmekől készíto, továbbá erdeigypot-olaj, spirituskivonat, balzsam, szappan, bedörzslésre, mosakodásra és furdokra, nemkülönb: erdeigypot vagyis fenyőtűfa-kivonatzukorkák mint legkitűnőbb szer köhögés és rekedtség ellen, és fenyőtűfa-illatszert a mell- és tüdőbetegégek füstölésére, szives figyelembevételre ajánlatik a Lairitz-féle erdeigypot gyára által Remdkában, a thringai erdő mellett. Forrártár Pesten, Sigmund József urnál, várósház-utca 1. sz. a, a „zöldkőszoruhoz.“

A legnagyobb vászonruha-raktárban „Ypsilantihoz“ Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindenemű fehéneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára,

ugymint:
20000 darabnál több férfi-íngék rumburgi vagy hollandi vászonból darabja 2 ft 75 kr., 3 ft., 3 ft 50 kr., 4 ft., 4 ft 50 kr., 5 ft., 5 ft 50 kr., 6 ft., 6 ft 50 kr., 7 ft., 7 ft 50 kr., 8 ft., 8 ft 50 kr., 9 ft., 9 ft 50 kr.

Flu-íngék vászonból 4 éves 1 ft 80 kr., 2 ft 10 kr., 6 éves 1 ft 85 kr., 2 ft 40 kr., 8 éves 2 ft., 2 ft 45 kr., 10 éves 2 ft 10 kr., 2 ft 65 kr., 12 éves 2 ft 40 kr., 2 ft 90 kr., 3 ft 50 kr., 14 éves 2 ft. 65 kr., 3 ft 15 kr., 4 ft 20 kr., 16 éves 3 ft., 3 ft 50 kr., 4 ft., 4 ft 50 kr.

Flu-íngék 4 éves 1 ft 10 kr., 1 ft 25 kr., 6 éves 1 ft. 25 kr., 1 ft 40 kr., 8 éves 1 ft. 35 kr., 1 ft 55 kr., 10 éves 1 ft. 60 kr., 1 ft 75 kr., 12 éves 1 ft. 65 kr., 2 ft 10 kr., 14 éves 1 ft. 75 kr., 2 ft 10 kr., 16 éves 1 ft. 75 kr., 2 ft 20 kr.

Titkos
BETEGRSEGEK,
ujjonnan keletkezettek
8 nap alatt
minőségre nézve
48 óra alatt
meggyógyítottanak
dr. FUX J.
25 év óta fenálló rendelési intézetében, anélkül, hogy a beteg foglalatosságában háborogtattának.
Rendel: d. u. 1-4 óráig.
Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabban eszközöltenek.
Lakása: király-utca, 33. sz. a. 1-ső emelet. 1925 (4-12)

A dr. Pattison-féle köztényvátta
enyhíti gyorsan gyógyítja a köztvény s csúzóty minden nemeit,
u. m.: arcz-, mell-, torok- és fogfájásokat, fej-, kéz- és térdköztvénynt, gyomor és altest fájdalekat sat. — Kapható csomagokban 50 kr. és 1 forintért. **Török József** gyógyszerárban Pesten, király-utca 7. sz. a. 1845 (5-8)

Medaille de la société des sciences industrielles de Paris.
Semi ősz haj többe!
MELANOGENE.
Diéguemare-től Rosenböl GYÁR: Rosenben, rue Saint-Nicolas, 59.
A haj- és szakálnak pillanatnyil gyors, bármely irányuata a bőre szőve minden kétkövény hatás nélkül foatására.
Ezen testázer legjobb valamennyi eddig használtak közt.
Forrártár: Pesten Török József gyógyszer. urnál, király-utca 7. szám.
Ára 3 frt 50 kr, postán 20 krral többe.
1952 (1-12)

Szülőeknek igen fontos!
A gyermekeket a görvlyéltől megmentendő, ajánlom az általam feltalált „**Giliszta-csokoládé**“
minden 8 hónapban rendszeresen beadatni, akár gyanítatlanul, akár nem, és miért? azt a feliratonon és a könyvecskében, — mely több mint 59 bizonyítványt foglal — láthatni. — Ára egy darabnak 20 kr., nálam helyben 6 darab 1 ft. — A megrendelések azonnal a birodalom minden részébe a legbiztosabban posta-utánvétellel teljesítenek alulirt átal.
Kapható Pesten, **Török József** gyógyszerész és **Thallmaier** és társa uraknál, meg a könyvecskémben jegyzett bizománnyosaimnál.
Króczter Ágoston s. k.
1871 (10-12) gyógyszerész Tokajban.

Titkos 1886 (8-12) betegségeket
meg makacs és üdült bajokat is úgy kórökdában, mint magán gyakorlat folytan több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gafoittának, gyökéresen, biztosan és gyorsan gyógyít Med. dr. **Heller Vilmos**
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig
Díjazott levelek azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszerék is megküldetnek.
1917 (3-8)
Dr. Konek Sándor s. k., egyetemi jogtanár Pesten.

ERSATZMILTEL DES FISCHLEBERTHRANS IOD-MEERRETIG-SYRUP VON GRIMAULT & C. APOTHEKER IN PARIS

A májölaj tökéletes pótszere!
Ezen gyógyszer Párisban s mindenhol jód-tartalmanál fogva s melyaz anti-scorbut-növények nedvével összeköte van s hathatósaga miatt a nép közt is eléggé ismeretes s melyben a jód már természetesen illapokban jó elő megérdemelt hírnevének örvend. Különös hathatósággal bír gyermekeknek vízényszűrés ellen, csonthulás és minden mirigyves daganatokban, melyek előleges vagy örököltök skrofuláz bántalmakból származnak. Ez a legjobb tisztító szer, melyet jelenben a gyógyszerészet felmutatni képes, az étvágyat s emésztést elősegíti, a testet edzi s előbbeni erejébe visszahelyezi. Ez egyike azon szerkeknek, melyek gyógyhatása mindenkor már előre tudva van, s melyre az orvos bizton számíthat.
Dr. Casenave, Bazin és Devergie a „St. Louis“ kórház orvosai által Párisban, mely intézet kizárólag a bőrbetegégek befogadására áll fenn — a jód-tartalmu reték-szőrp bőrbetegségek gyógyítására naponként rendeltek. — A forrártár Magyarországra nézve: **Török József** gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7-dik sz. a. 1938 (1-12)

Tettes leszállítás és könyvvétel!

A „BUDAPESTI SZEMLE“
következő évfolyamai és füzetek alóírt könyvkereskedés által készpénzért visszavásárolhatnak, vagy más könyvekért becsereiltetnek:
Az I-ső, III-ik, V-ik évfolyam.
A 11., 24., 25., 28., 29., 41., 51., 52., 61. II. folyam 1-6., 11. füzetek.
Ellenben leszállított áron kaphatók a következő évfolyamok és füzetek:
A II-ik évfolyam 5 forintért
A IV-ik évfolyam 6 forintért
A VI-ik évfolyam 6 forintért
A VII-ik évfolyam 6 forintért
A 12-20., 22., 23., 26., 27., 30, 38., 39., 40., 53-60. I frt helyett 62-70. II-ik évfolyam 7-10 füzetek egyenként 40 kr-ért külön és különvélve csak 40 krajczárért minden füzet.
Köz tudomásu dolog, hogy a „Budapesti Szemle“ irodalmunk utolsó évtizedének legjelesebb műveit tartalmazza, — de minden évfolyam, sőt füzet egészen önálló dolgozatokat tartalmaz, oly bő tartalommal, hogy egy füzetéből más szokásos szedésekben folyóca 3 kötet telne ki. Jó lélekkel ajánlhatjuk tehát ezen szerleltet jótányosajomokat és füzeteket a tudomány irodalom minden barátjának.
Ráth Mór könyvkereskedése
1951 (1) Pesten „a vastuskóhoz.“

Dr. Lengil Frigyes NYIRFA-BALZSAM.

Már a növényi nedv magában, a faderékek beufurkát, emberem-szeipítész ismeretes, hogyha peszabálva szerint vegetánsil balnemű csodálatramentő eredményt este az arczot vagy más bőrrel egészre vételetül a bőrkörpa fehérré, gyöngéddé és lággyá.
Ezen balzsam simítja az arczban támadt redőket s himlőhelyeket, annak ifjaz arczszint, a bőrnék feleséget, frisséget s gyöngédséget kölcsönöz, s a legrvidebb idő alatt eltávolítja a szemléket, májfoltokat, anyajegyeket, az orr verességet, borrhátat s a bőr minden más szennyét.
1 üveg ára használati utasítással együtt 1 ft. 50 kr., postán küldve minden darab csomagolással 20 kr. s minden további darabért 5 kr. számítatik. — Raktár Pesten, **Török József** gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. a. Főzetküldési raktár: **Henn** testvérek vegyészeti termények gyárában Doborzsch-Prága mellett. 1873 (5-6)

Cs. kir. kizáról szabad. Fogpapir, feltalálva Fácányi Ármin gyógyszerésztől Pesten.

Ezen a magas egészségügyi hatóságoktól egészen ártalmatlanannak nyilvánított szer a fogak épségben tartására, a mely valamint a legelő orvosok tekintelmétől, ugyiszinte azoktól is, kik azt eddig használták, mint salhatlan és meglepő hatású ajánlatik, és mely úgy az alkalmazás egyszerűsége, mint az általa élerendő gyors és tartós eredmények folytán, minden eddig feltalált fogszerek között általános kedveltséget vívott ki magának; kapható valamint alulnevezett feltaláló és készítőnél, ugyiszinte legtöbb bel- és külföldi gyógyszerárakban. Minden csomag, valamint a használati utasítás is saját átirásommal van ellátva. Ára: egész csomag 1 frt, fél csomag 50 kr. o. e., postán küldve 10 kr. több.
Főszállítási-raktár: Pesten, Erdő-sor 30. sz. a.
Igen tisztelt Fácányi ur!
Van szereném tisztelt urasággal tudatni, hogy az átszorgáltott fogpapir-szerleketet nóm és gyermekem a lehető legjobb sikerrel használta, és kérem magamnak ugyan abból a hathatós szerből egy új adagot a jelen sorok elomutátja által át küldeni. — Maradok megkülönböztetett tisztelettel
1917 (3-8)
Dr. Konek Sándor s. k., egyetemi jogtanár Pesten.

Cs. kir. osztrák szabad. első amerika és angolországi szabadalmazott Anatherin-szájviz

POPP J. G.
gyakorlott fogorvos
Bécsben, ezeltört Tuchlauben 557. sz., most Stadt, Bognergasse 6. szám alatt, a takarékpénztár átellenében.
Ára 1 forint 40 kr. 1889 (2-6)

NÖVENYI-FOGPOR, Popp J. G.-től. Ára 1 ft. 62 kr. o. e.

Cs. kir. kizár. szab. ANATHERIN-FOGPASTA. Ára 1 ft. 22 kr. o. e.
FOG-ÓN „Dentoid“. Ára 2 ft. 10 kr. o. e.

PESTEN: **Török József** gyógyszer. király-utca 7. sz., *Unschuld Ede, Balitzky Al.* váci-utca, **Scholz** gyógyszer. „a szent háromsághoz“, **Mollnár** ezeltört **Laykauf** testvérek nagykeres., **Luett** illatszertár, **Thallmaier és Társa**, **Kindl és Frikhwirth** Lipótváros. — **BUDÁN:** **udvari gyógyszerár, Ráth** gyógyszer. Tabán. — Továbbá
Almas: **Beck** Móricz. **Alsó-Kubin:** **Tiroler** Gábor. **Arad:** **Probst** J. F., **Szarka** gyász., **Tones** és **Freyberger**. **Ar-Maróth:** **Pfeifer J.** **Beszterczabanya:** **Eser** A., **Novák** Th. F., **Göllner** gyász., **Puschmann** Fr. **Baja:** **Michitsch** és **Herzog** Ig., **Herzfeld** W. és fia. **B-Csaba:** **Laczay** J. gyász. **B-Gyarmath:** **Sipker** testvérek. **Beszterce** (Erdély): **Diétrich** és **Fleischer**. **Balazsfalva:** **Kovrig** Th. **Broos:** **Leonhárd** gyász., **Valentovics** Quir. **Bellóvár:** **Klebovics** gyász. **Bonyhád:** **Kramolin** gyász. **Belgrád:** **Sekulic** gyász. **Böszörmény:** **Lányi M.** **Brood** (Zimony mellett): **Ellál** D. **Angolo.** **Brassó:** **Johann** G. fia. **Fabik** gyász., **Jekelius** gyász. **Csongrad:** **Grossmann** J. **Csáktornya:** **Kárács** A. **Csakova:** **Wojnowits** D. B. **Csacza:** **Eichenwald** M. **Debreczen:** **Baszlar** gyász., **Csanák** J., **Borsos** Fr. **Deés:** **Kremer** Sámuel. **Déva:** **Büchler** A. **Esztergom:** **Szerentsitz** M., **Bierbrauer** József. **Erzsebetváros:** **Schmidt** A. **Eperjes:** **Zsembery** Ignác. **Eger:** **Irgalmasok** gyógyszerárta, **Weszely** gyász. **Eszék:** **Hornig** gyász., **Kalliwoda**, **Türner** E. S. fia. **Carjovits** gyász. **Ersekújvár:** **Fogd**, **Novák** gyász. **Félegyháza:** **Hofer** gyász. **Fürstenfeld:** **Feyel** F. gyász. **Fehérléptom** (Bánáiban): **Boschitz**, **Harlacher** G. A. **Gilna:** **Haulik** G. gyász. **Gyöngyös:** **Kern** gyász., **Kocianovich** gyász. **Gyula:** **Winkler** P. E. gyász., **Onley** gyász. **Győr:** **Kindermann**, **Unschuld.** **Hatzfeld:** **Schnur** J. **Telbisz.** **Högöész:** **Ruszt** **Hollitsch:** **Popper** K. E. **Halas:** **Novák** R. J. gyász. **H-M-Vasárhely:** **Waagner** K. gyász. **Igló:** **Tirschner** Gusztáv gyász. **Ipolyvágh:** **Sartorius** gyász. **Jászberény:** **Uitz** gyász. **J-Arokszállás:** **Major** gyász. **Jolsva:** **Malerer** A. gyász. **Jaska:** **Odj** K. gyász. **Kalocsa:** **Beer** B. **Lipót.** **Kapósvár:** **Kohn** J., **Kegl** gyász. **Kat** sebes. **Stoitevis.** **Károly-Fehérvár:** **Russ** János, **Wagner** J. könyvtáros, **Sándor** gyász. **Károlyvár:** **Meder** gyász., **Benich.** **Kassa:** **Eschwig**, **Quirfeldt**, **Inur.** **Késmark:** **Generisch** gyász. **Keeskemét:** **Machleid** gyász. **Keszthely:** **Singer** M. **Kaproncza:** **Wertl** gyász. **Kroat. Kreutz:** **Breyer** Jakob és fia. **Kolozsvár:** **Wolff** J., **Khudy** gyász., **Karvaz** J. **Komarom:** **Streichen** és fia, **Belloni.** **Kis-Várton:** **Kod** János J. gyász. **Közeg:** **Küttel** gyász., **Sczehlen** Fr. gyász. **Lengyel-töl:** **Simon** J. és fia. **Lőcse:** **Hermann** S. G., **Bartsch.** **Losoncz:** **Bödy** J. E., **Geduly** A. gyász. **Lugos:** **Schlessler,** **Kronetter** F. gyász. **Leva:** **Bolemann** E. gyász. **Magyar-Ovár:** **Czéh.** **Márta:** **Pacsofsky,** **Weil** M., **Malczeka:** **Kobrig** gyász. **Marosvásárhely:** **Fogari** D., **Bucher.** **Mediasch:** **Felberth** gyász. **Mikolcz:** **Bőszörmény** gyász. **Szabó** gyász., **Spuller** **Mitrovicz:** **Zeisberger** gyász. **Mohács:** **Kégl** Andr., **Auber.** **Munkacs:** **Tóth** Károly. **Moor:** **Begna** A. gyász. **Marm.-Szizeth:** **Kibbia** Pál. **Magyar-Brod:** **Nowák.** **Nagyvárad:** **Huzella** M., **Jankey** J. A., **Knorr** Fer. **N-Böcskerék:** **Kullner** gyász. **Haidigger.** **Krishaber.** **Deutsch** Netti. **Pyra.** **N-Kanizsa:** **Fesselhofer** József. **Welisch** **Rosenfeld** A., **Braun.** **N-Szt.** **Miklós:** **Napoleon** gyász. **Nagy-Károly:** **Jelinek** gyász. **Nagy-Enyed:** **Oberth** gyász. **Nagy-Kikinda:** **Komka** A. J. **Nagy-Banya:** **Papp** S. gyász. **Nagy-Szombat:** **Pütznér.** **Smolka** gyász. **Nyitra:** **Lapossy** L. gyász. **Lang** A. F. gyász. **Nyiregyháza:** **Reich** és **Pavkovics.** **Oravicza:** **Schnabel** J. **Orosháza:** **Szekani** Ist. **Ó-Zólyom:** **Szalay** L. gyász. **Paks:** **Fiórán** János. **Pauca-csova:** **Graff** gyász., **Nikolits** és **unokádécs.** **Papa:** **Tschepgen** G. **Pozsega:** **Balog** **Lajos.** **Pozsony:** **Irgalmasok** gyógyszerárta, **Weinstabl** D. **Schneberger** gyász., **Pisztor** gyász., **Groszmann.** **Petrinia:** **Chajch** és társa. **Pétevárs:** **Asnelmi** A. gyász., **Orondies** **Antal.** **Pútnok:** **Szepessy.** **Pécs:** **Zsolnay** Z. **Vilmos.** **Gábor** J. gy. **Zach.** **Reschitza:** **Brada** Ed. **Rozsnyó:** **Feyman** A. **Rimaszombat:** **Hamilier** F., **Kretschmar** M. C. **Rozahegy:** **Kuffler** B. **Ruma:** **Bogdanovich** János, **Milutinovich.** **Sasin:** **Miy** A. **Segesvár:** **Misselbacher** J. B. fia és **Deutsche,** **Demján** D. **Selmecz:** **Dimark** J. E. **Siklós:** **Deutsch** M., **Nyers** **Sándor** gyász. **Sissek:** **Wakenreiter,** **Beluszig** és társa, **Diétrich.** **Szombathegy:** **Pachhofer.** **Pilség.** **Rudolf** A. gyász. **Sz-Fehérvár:** **Braun** gyász. **Legmana.** **Oblatt** J. G. **Sz-Regen:** **Tragott** és **Wachner.** **Szatmar:** **Weisz** János. **Szeged:** **Kovács** M. gyász. **Szigetvár:** **Barwarth** C. **Szolnok:** **Schezik** Istv. gyász. **Sz-Miklós:** **Mikó** M. **Szarvas:** **Neustadt** L., **Deutsch** A. **Sz-Udvarely:** **Beccási** Im. **Somyly:** **Társa** R. Ign. S. A.-Ujhely: **Reichard** B. **Szeben:** **Zöhler,** **Müller** gyász., **Steiner** A. **Szabadka:** **Milko** S., **Hidegh** Tib. **Sopron:** **Rupperecht** gyász., **Pachofer,** **Eder** gyász., **Véga** gyász. **Temesvár:** **Roth** **László** gyász., **Jahner** gyász., **Kraul** kereskedő, **Schlager** K., **Rauch,** **Bocher** gyász. **Tokaj:** **Króczter** A. gyász. **Torda:** **Wolff** J. gyász. **Tata:** **Niertritt** Fr. gyász. **Trencsén:** **Kulka** István, **Simon** A. gyász. **Tittel:** **Georgievits** Th. és társa. **Ungvár:** **Polak** Th. **Uj-Verbász:** **Singer** H. és társa. **Ujvidék:** **Schreiber** J., **Grossinger** gyász. **Uj-Gradi-** **čanka:** **Diener** D. gyász. **Vasárhely:** **Neheret.** **Vérőce:** **Demetrowich** J. A. **Nukla:** **Borger** testv., **Herzog** gyász. **Veszprém:** **Meyer** és **Tuszkán.** **Guthard** **Theodor.** **Zala-** **Egerszeg:** **Handl** Istv., **Stern** S. **Zenta:** **Parivodje** J. **Zalatna:** **Weisz** gyász. **Zombor:** **Povits.** **Heidhofer.** **R-Zalathana:** **Megay** G. A. **Zatrab:** **Mihlic** **Grat** gyász., **Jakics** A., **Horacek** gyász., **Populus** gyász. **Zimony:** **Ivanovits** J. A. uraknál.

Egészsegi tanácsadó. Maradandó becsű folyóirat.

Teljes számú példányok, bekötve 1927 (8-8)
1864-ik, 1865-ik és 1866-ik évről
fele áron darabonként 2 újfóintért postán utóvétellel kaphatók a szerkesztőségnél Pest, Lipót-utca 1-ső szám.
**

A sárospataki KOVA-MALOMKÖVEK ÁRJEGYZÉKE.

Ezen malomkövek a londoni, pesti, s.-a.-új helyi iparképzéseken mindenütt első rendű kitüntetésben részesültek. Melyek kétfélék, u. m. fehér és sima őrlésre valók.

A fehér őrlésre valók finom liszt készítésére nézve a francia kövekkel versenyeznek, sőt azoknál több százalékot hoznak be, és olcsóbbak.

A sima őrlésre valók pedig, melyek a bányák beljéből kerültek mindinkább keményebb és tisztább sejtjei kovafajból készülvén, jelenleg már annyira tökéletesedtek, hogy a Radványi gőzmalom hasznabérlelő elmondhatják, miként ezeknél már tökéletesebb malomkövek nem képzelhetők. Nálók egy pár 48" kő 24 óra alatt 150 pozsonyi mérőt őröl le. A francziáknak sima őrlésre való alkalmas kovakövek nem lévén, ezek a kövek nem csupán a sima őrléssel foglalkozó gőz- és

jobbira

balira

mű-malomban nélkülözhetlenek, de minden egyéb vízi-, szél- és szárazmalomban is általános használatba kezdenek jönni, mint a többiek közt Nyiregyháza jónak látta a város minden százszáz malmait ilyenekkel szerelni fel.

A kövek ára, pár számra, osztrák értékben:

kő mértéke 36" 38" 40" 42" 44" 46" 48"

kő ára 160 ft. 170 ft. 180 ft. 190 ft. 200 ft. 210 ft. 220 ft.

A kövek rendes magassága: az alykő 10 hüvelyk, a forgóé 12", ezenfelül minden hüvelyk-magosodás 2 ft. 70 krral pótoltatik.

A megrendelések hat héttel előbb, mint azokra szükség van, a gyártulajdonosnál minden pár kőre 50 ft. előpénz beküldésével tételesen, midőn a kő nagysága, lyuk-bősége és merreforgása, különösen hogy a kő miféle malomra és őrlésnemre való leendő tudatandó.

Pesten a köztelken köz kövek vannak lerakva, melyeknek eladása és újabb megrendelések kieszközlése felől „Robey és társai” iródjában, üllői-ut 1. sz. a. értekezhetni.

Lacszay Szabó Károly, gyártulajdonos.

1949 (1-3)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Magyar író külföldön.

Irtá

SZENT-KATOLNA.

Kis 8-rét, két kötetben. (392, 315 lap), füzve 4 ft. 50 kr.

TARTALOM:

I. kötet: Előszó. München. Berlin. London. Paris. II. kötet. Brüssel. Szünóra Nürnbergben. Edinburghtól Liverpoolig. Abbeville-től Darmstadtig. Bad-Ems. Dieppe. Genftől Badenig. Badeni table d'hôte. 1941 (3-3)

Kosten-Ersparniss bei Annoncen.

Institute, Bade-Directionen, Fabrikanten, Industrielle, Geschäftsleute etc.,

welche genöthigt sind zu annonciren, erzielen bedeutende Vortheile und Geldersparniss durch das seit Jahren als billigst anerkannte erste österreichische Annoncen-Bureau des A. Oppelik. Wien, Wollzeile 22,

welches sich wie im In- so auch im Auslande des solidesten Rufes, sowie zahlreicher Aufträge und vielseitiger Anerkennungs schreiben erfreut.

Bei grossen Aufträgen bedeutender Rabatt.

Sämtliche Belege werden nach Beendigung der Annoncen geliefert.

Preisverträge und Kostenüberschläge auf Verlangen gratis.

Annoncen-Aufnahme für alle europäischen Journale. (2-2)

Több ezer pár

női- és gyermek-topánká, minden kigondolható bel- s külföldi kelméből s bőrből, szilárd és tartós munka, a lehető legjutányosab áron kaphatók:

BRETSCHNEIDER ZSIGMOND

nagyszerű lábbeli raktárában uri utca 11-dik sz. a., a szerviták épületében.

Hogy a tisztelt vidéki megrendelők magukat tájékozhasassák, szives figyelmükbe ajánlom alább irt árjegyzékem vázlatát:

1 pár bársony, posztó vagy brunell-topánka füzőre, sarokkal	2 ft. 20 kr. — 3 ft.
1 pár bársony, posztó, brunell vagy bőr topánka, sarokkal, gummi-huzóra	2 ft. 40 kr. — 4 ft.
1 pár bársony, posztó, brunell, selyem vagy bőr-topánka, előfűzőre, sarokkal	3 ft. — 4 ft. 50 kr.
1 pár posztó, bársony vagy brunell reggeli cipő	1 ft. 20 kr.
1 pár posztó, bársony, brunell vagy bőr reggeli cipő, sarokkal és gummi-huzóval	1 ft. 80 — 2 ft. 50 kr.
1 pár chagrinnör reggeli cipő minden színben	1 ft. 80 — 1 ft. 60 kr.
1 pár bársony, posztó vagy brunell félcipő	1 ft. 50 kr.
1 pár bársony, posztó vagy brunell félcipő, sarokkal	1 ft. 80 kr.
1 pár magas lábszár topánka bársony, posztó, brunell vagy bőrből gyermekek számára	1 ft. 50 — 2 ft. 50 kr.
Videki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítettnek.	1913 (4-4)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1867 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

A nem élet titkai s veszélyei.

Értekezések nemzés-, terhesség-, bnfertőzés-, magömlés-, sápkór-, fehér-folyás-, közsülési tehetetlenség-, női magtalanságról stb., ez utóbbi betegségek óv- és gyógymódjaival.

Függelékkel a bujaköri ragályzáról és Dr. Rodet, lyoni orvos ragályelleni legbiztosb óvszeréről.

A férfi és női ivarszerek bonczatani ábrával.

Ára: 1 uforint.

Rekommandirozott keresztköztesben: 20 krral több; utóvétellel 40 kr. több.

Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Eiber V. P.
Pesten József-utca 66-ik számú 1914 (5-12) saját házában.

KÁNYA JÓZSEF
(előbb Böhm és Kánya)
Pesten, József-tér 10-ik sz. a., ajánlja

minden évszakra
dúsan ellátott

legújabb bel- és külföldi **női-divatáru raktárát.**
1775 (5-6)

Egy Freyburgi 15 francos sorsjegyet ingyen 1939 (4-6)

kap mindegyik, ki alulírottak váltóüzletében 1 100 frtos 1864-ki jegyet 20 havi 5 frtos részfizetés mellett vesz. — Az utolsó részletfizetés lefizetése után a vevőnek 1 100 frtos 1864-i és egy eredeti Freyburgi sorsjegy szolgáltatatik ki.

Pénz mindennemű állam-, ipar- és sorsjátéki papirokra, az árfolyam 2/3 részéértéig.

Igérvények
1 500 frtos 1860 ki jegyre, huzás február 1-én, fonyerény 300,000 frt, 7 ft. 50 kr.,
1 100 frtos 1860-ki jegyre 3 frt. bélyeggel együtt.
1 100 frtos 1861-ki jegyre, huzása márczius 1-én 2 ft. 50 kr.
Államjegyekre, huzások márczius 20-án 4097 nyerevényvel 3 ft.

Társasjátékok
4 frt negyedévenként 20 darab valamennyi ausztriai sorsjegyre egy badeni 35 frtos jegy hozzáadásával,
25 részfizetésre. A befizetés nem fog elveszni, minthogy a társasjáték bevégeztével a sorsjegyek eladatnak, és az egész eladási őszlet a 20 részvevő között felosztatik. Továbbá kapható még: 20 db. 100 frtos 1864-ki jegy 20 havi 5 frtos részletfizetés mellett. Az összes részletfizetés befizetése után minden résztvevőnek egy eredeti 100 frtos 1864-ki jegy szolgáltatatik ki.

Lejárt szelvények és kihuzott kötvények beváltatnak.

KÁROLY JÓZSEF
váltóüzlete Pesten, harminczad-utca 3. sz. a.

Viz által légzárolt

SZOBA-ÜRSZÉKEK,
melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5 ft., lakkozott 8 ft., csinos szerkezetű s finoman lakkozva 15 ft.

Készletek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a lég-vonal és bűz tökéletesen eltávolítottatik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztattam fel.

Egészen teljes és díszes Angles-ek viztartóval, porcellán-csészével erős horgany-érből szilárd gépezettel, famunkálatlalt együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazható, helyben általam föllállíva egyévi jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartatnak.

Ezerszeresen megpróbált, általam felalatt és szabadalmazott

KEMÉNY-FEDELZETEK,
gömbölyűk vagy négyzetűek, melynek alkalmazása által a füst a konyhából s lak-helyiségekből nyomtalanul eltűnik, egy darab ára 10 ft.

A pakolásért darabonként ládával együtt 1 forint számítatik.

Továbbá folytonosan készen kaphatók fürdő- és ülőkádak s legerősebb horganyérből.

MIKSITS KÁROLY,
bádogos-mester
1931 (3-6) Raktár: rózsatér 2. sz. a., a városháza mögött.

Pest, január 27-én 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Opellik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 ujkr.

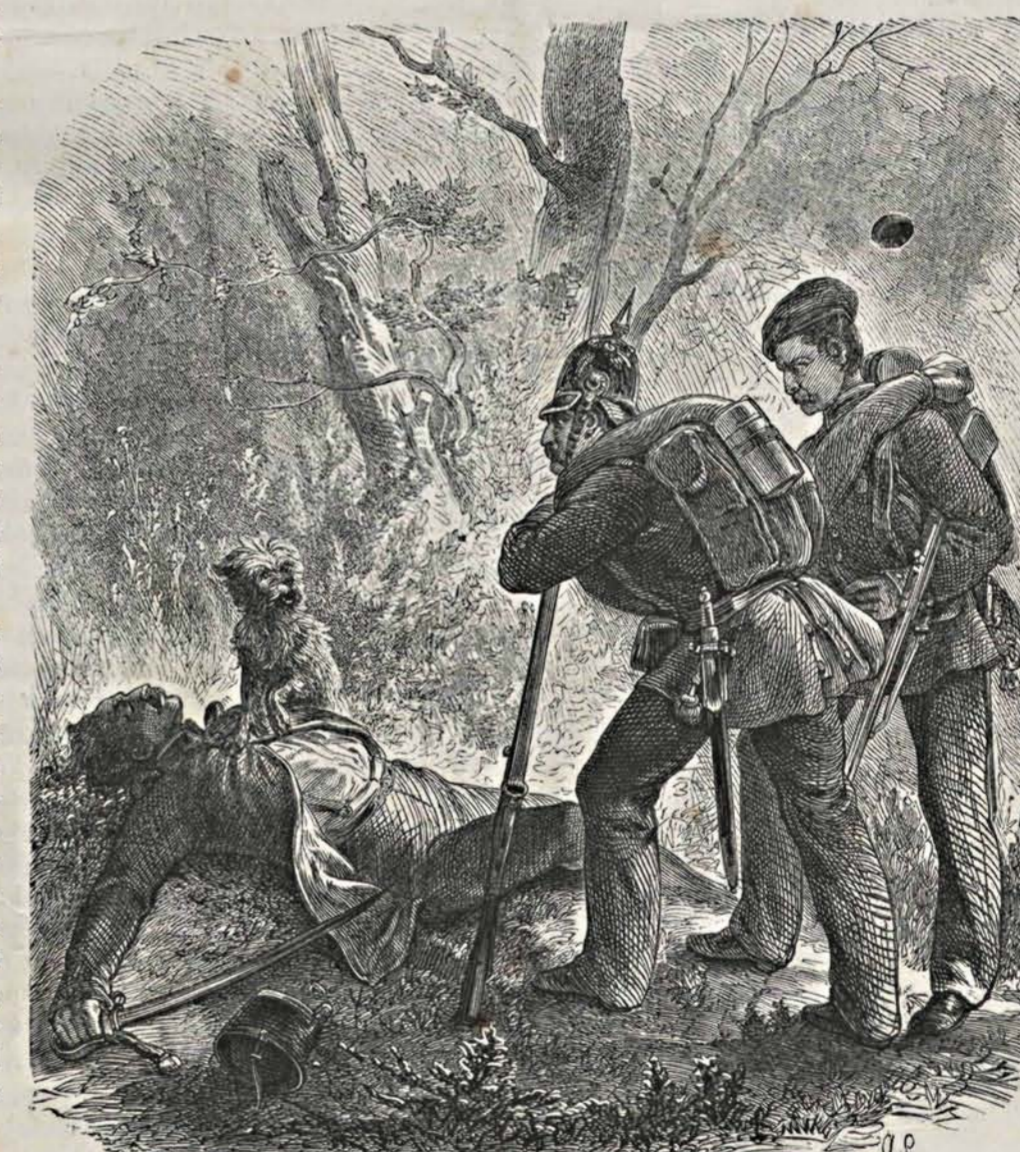
Hűség mind halálig.

(A mult évi osztrák-porosz háborúból.)

Az 1866. évi rövid, de lefolyásában és eredményeiben világra szóló csehországi hádjárat gazdag volt nemcsak nagyszerű eseményekben, hanem kisebb szabásu, de szintoly megható egyes jelenetekben is. Ezek följegyzésével s megörökítésével még most foglalkoznak legjavában a külföldi írók és művészek, kik a háboruból sértetlenül hazatért s otthon a békés tűzhely mellett élményeiket elmesélgető katonák előadásai-ból merítik elbeszéléseik s rajzaik tárgyát.

Egy ily egyszerű, de történeti valóságánál fogva kétszeresen érdekes történetkét akarunk elmondani mi is egy külföldi lap előadása nyomán, mely ott a teljes hitelesség minden kelékével ellátva közöltetett.

Kis történetünk színelye a csehországi csatamezőkön volt s az esetet azon két porosz katonára beszélté el, kik itt mint teljes hiteli szemtanúk szerepelnek. Ezek egyike következőleg adta elő a dolgot:

Hűség mind halálig. (Jelenet a mult évi csehországi csatátról.)

„A königgrätzi csata után én és pajtásom parancsot kaptunk, hogy a közel dombok erdős vidékét, ott fekvő sebesültjeink érdekében kikutassuk s eljárásunk eredményéről jelentést tegyünk. Ez erdőségből sok kárt okoztak a porosz seregnek az osztrák csapatok, melyeket csak makacs ellentállás után és akkor lehetett innen kiűzni, midőn a porosz korona-herczeg hadteste más oldalról már hátrálásra készítette az osztrákok jobb szárnyát.

„A mint ide érkezünk, számos hős bajtárs elvérzett hullájára akadunk, az összevagdalt, szétszaggatott, véres egyenruhák szomorú jelei voltak az itt pusztított halalos küzdelemnek. A halottak között nem egy élő sebesültet is találtunk még, kik az ölédkö csata óta hiában várták itt az orvosi

segélyt, mely rólok megfeledezett. A menyire tölünk telt, tábort kulaicsaink tartalmával enyhítettük némileg a szenvedők égető szomját s pontosan följegyeztük a helyet, a hol őket találtuk, hogy adandó jelentéseinkben gyors segélyt kérjünk számukra.

„Az erdőség, melyben jártunk, nem nagy terjedelmű volt, de a vastag törzsű resztül akartunk vergődni, hogy egy távolabb látszó tisztás helyre kiérhessünk, egyszere halk morgást hallottunk, mely mindig élesebbé vált, minél inkább hatoltunk előre. Végre áttörttünk a csalt utolsó bokrán, s ime csekély távolságra tölünk, a domb lejtőjén, az erdőség szélén egy idegen katonatiszt fekiúdt elterülve a földön, még kezében tartva a kard markolatát, a mint vele a csatában elesett. Domboru mellett egy kis kutya őrizé két első lábával, mely, ha hozzák közeledtünk, mérges morgungással s ugatással vicсорitánk fogait. Még közelebb érve hozzák, a kis kutya egész dühösséggel rohant ránk: de nem távozott ura lábain túl, s azután ismét visszatért a holtest fejéhez és melléhez, hogy azt ellenünk megoltalmazza.

„Talan senki sem fogja elhinni, oly csodálatos, és mégis igaz, hogy mi, sokat próbált ficzók, kik két hádjáratban, Schleswigben és Csehországban, annyi sok halott és sebesült látásához hozzászoktunk s e részben már csaknem érzéketlenekké lettünk, mi nem nézhetünk megindulás nélkül a kis kutya hősies magaviseletét, melylyel gazdját két ember ellenében védelmezte. Mit tegyünk vele? azon okoskodtunk. Én mindenekelőtt azt szerettem volna bizonyosor megtudni, vajjon a tiszt meg van-e halva vagy csak sebesülve, s mégis sajnáltam a szegény ebet, hogy erőszakot használjak eltávolítására. Ez pedig egy percze sem engedte meg, hogy a tiszt fejéhez közelebb érve, netalán lélekzetvételét kilessem. Valahányszor megkisértettük, dühösen rohant lábikráink felé, de tüstént visszaugrott gazdjára mellére, a mint mi visszahúzódunk. Csupán annyit vettünk észre, hogy a holtest halalos sebe